

Kristiansand
kommune

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2024-2027

Bystyret 25. oktober 2023

Kristiansand
kommune

Globalt – nasjonalt - lokalt

Prisvekst

Krig

**Sosial
uro**

Klima

Kristiansand
kommune

Nasjonale og lokale utfordringer

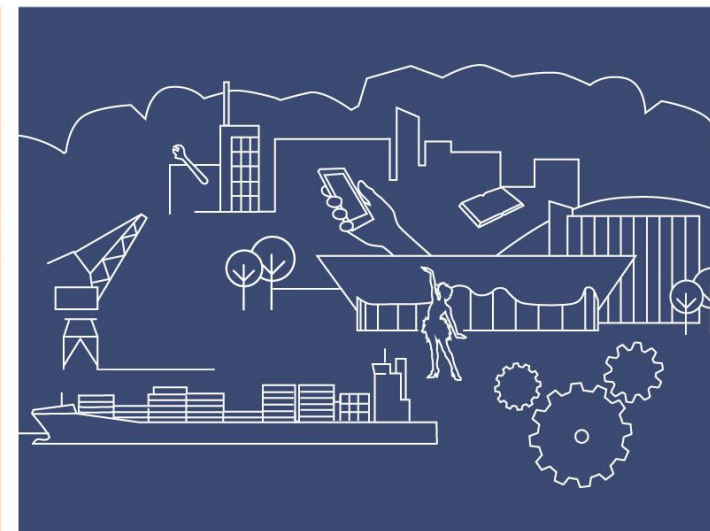
Demografi-
endring

Utenforskap

Klimautslipp

Samfunns-
sikkerhet/
beredskap

Kommuneplanens samfunnsdel - satsingsområder

Visjon: **Sterkere sammen**

2030

ATTRAKTIV OG MILJØVENNLIG

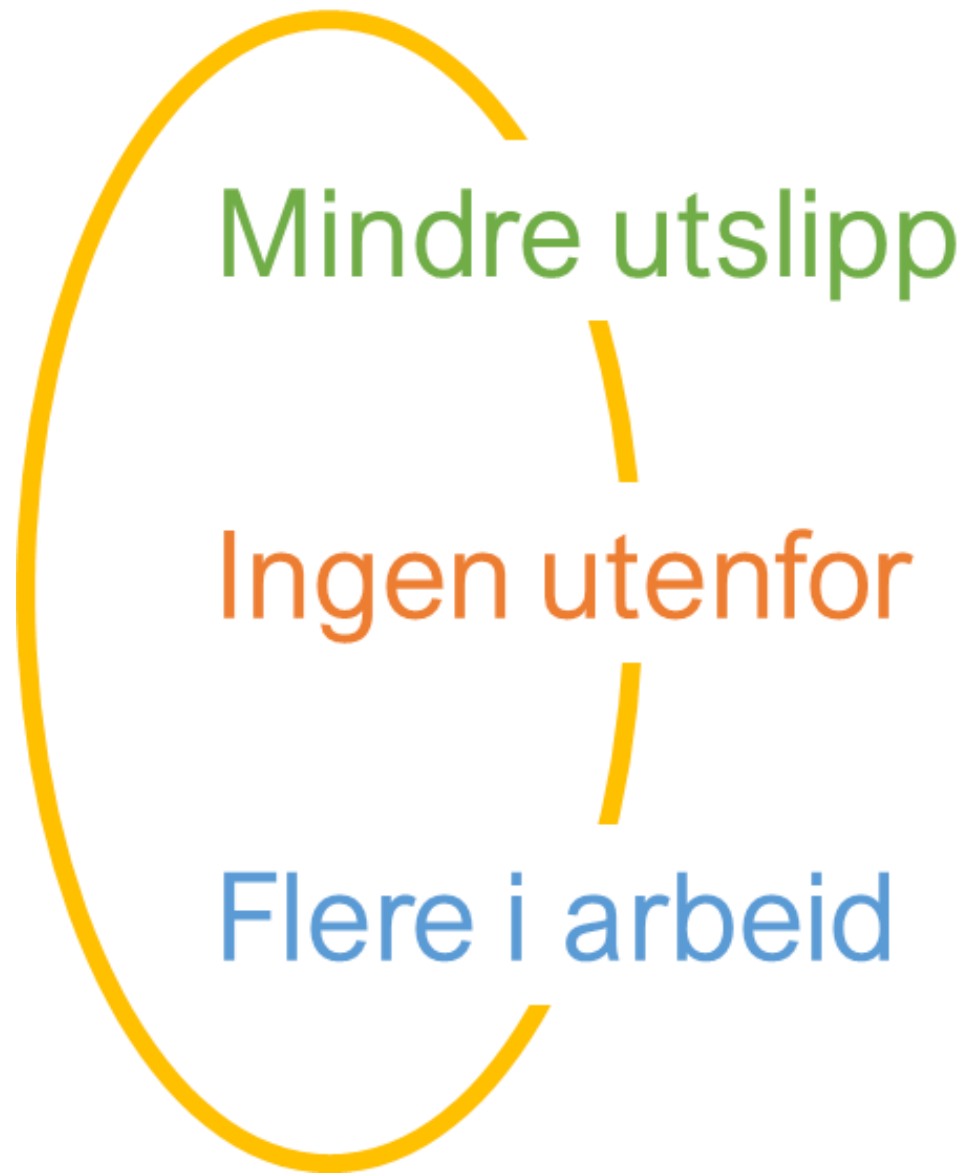
INKLUDERENDE OG MANGFOLDIG

SKAPENDE OG KOMPETENT

Kristiansand – en foregangskommune på grønn omstilling

Kristiansand – med små levekårsforskjeller og god livskvalitet for alle

Kristiansand – regionhovedstad og drivkraft i regionen

0

Kristiansand kommune

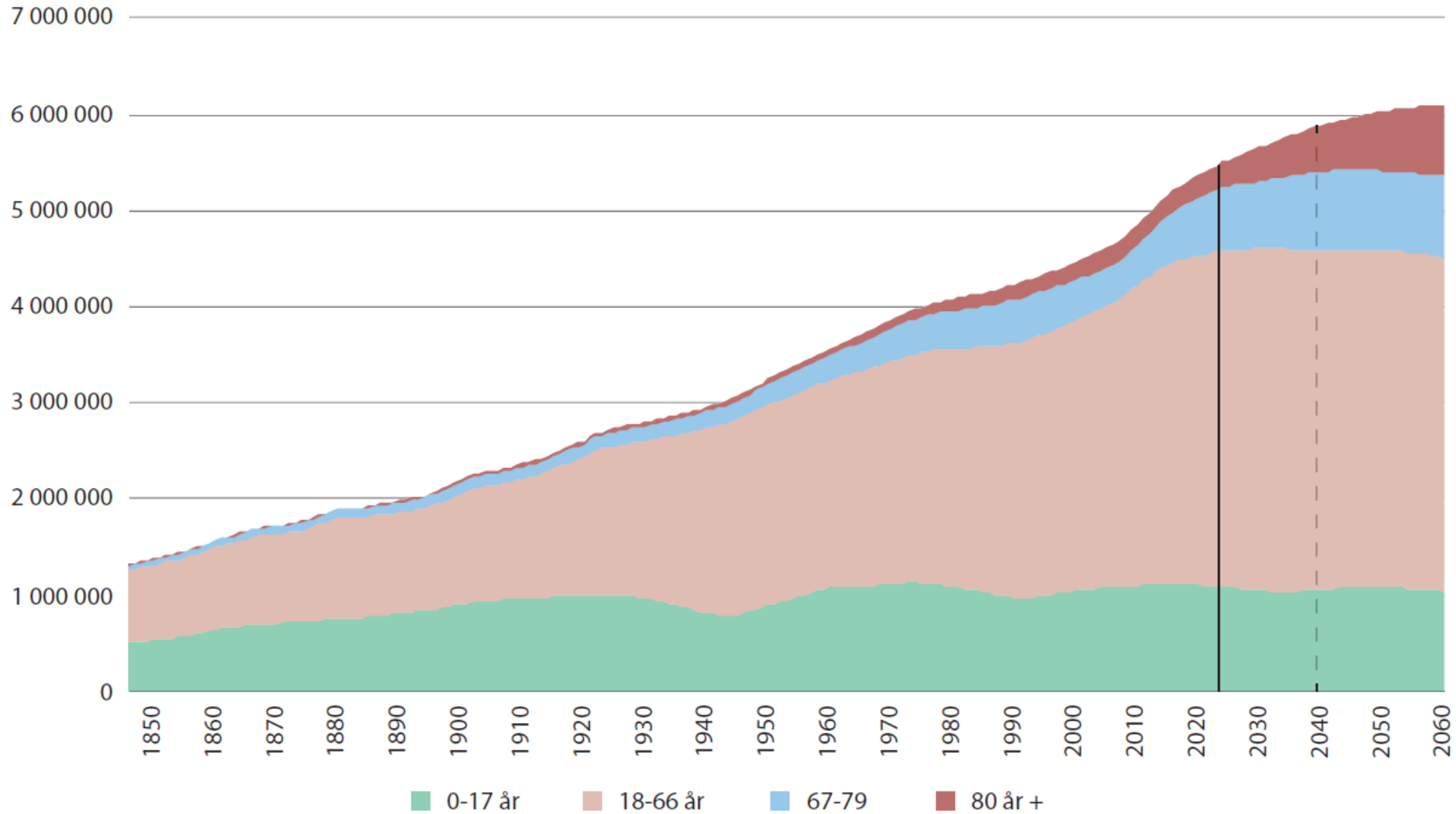
Kristiansand kommune

Sterkere sammen –
Kristiansand mot 2030

Kommuneplanens samfunnsdel 2020–2030
Vedtatt i bystyret 23. september 2020

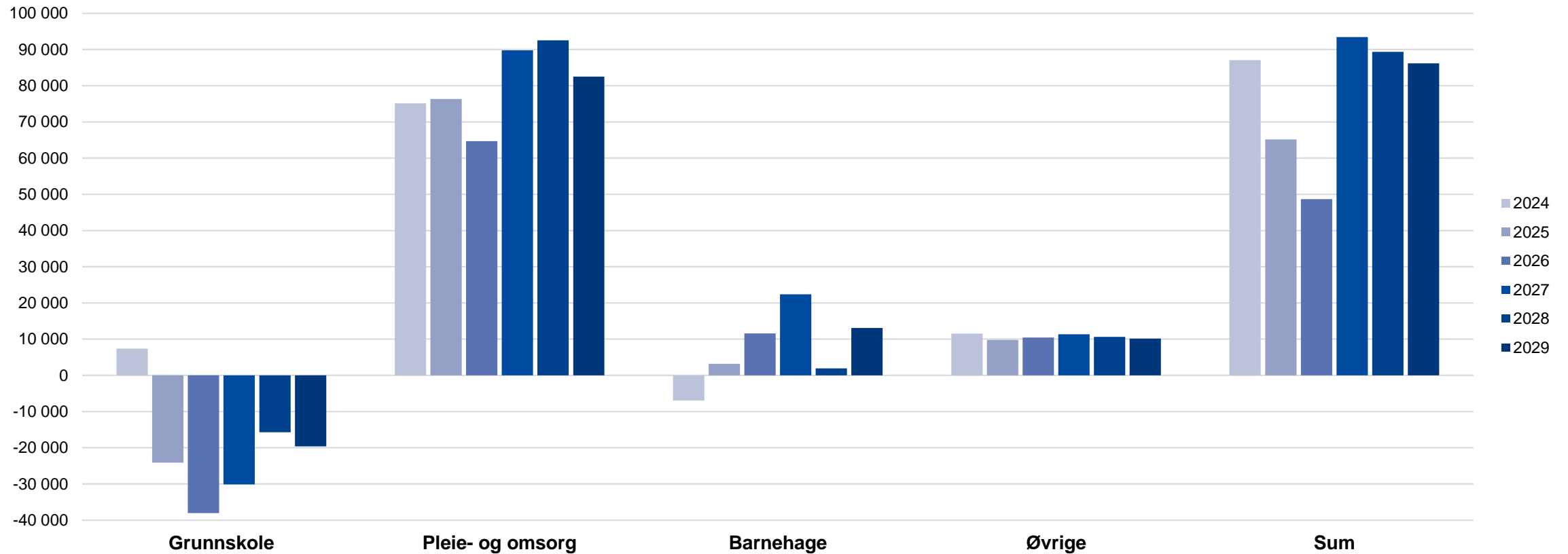

Endringer i befolkningssammensetningen

Demografikostnader

Merutgifter som følge av befolkningsendringer. 1000 kr. 2024-2029

Ifølge disse beregningene vil Kristiansand de neste 6 årene i gjennomsnitt måtte øke brutto driftsutgifter med vel 78 mill. kroner årlig for å kunne videreføre tjenestetilbudet på nivå med landsgjennomsnittets standard og dekningsgrader for 2023.

A healthcare worker with blonde hair, wearing blue scrubs, is smiling and holding up a white medical glove. The background is a blurred clinical setting.

**Vi går tom
for hender,
lenge før vi
går tom for
penger**

Flere i arbeid

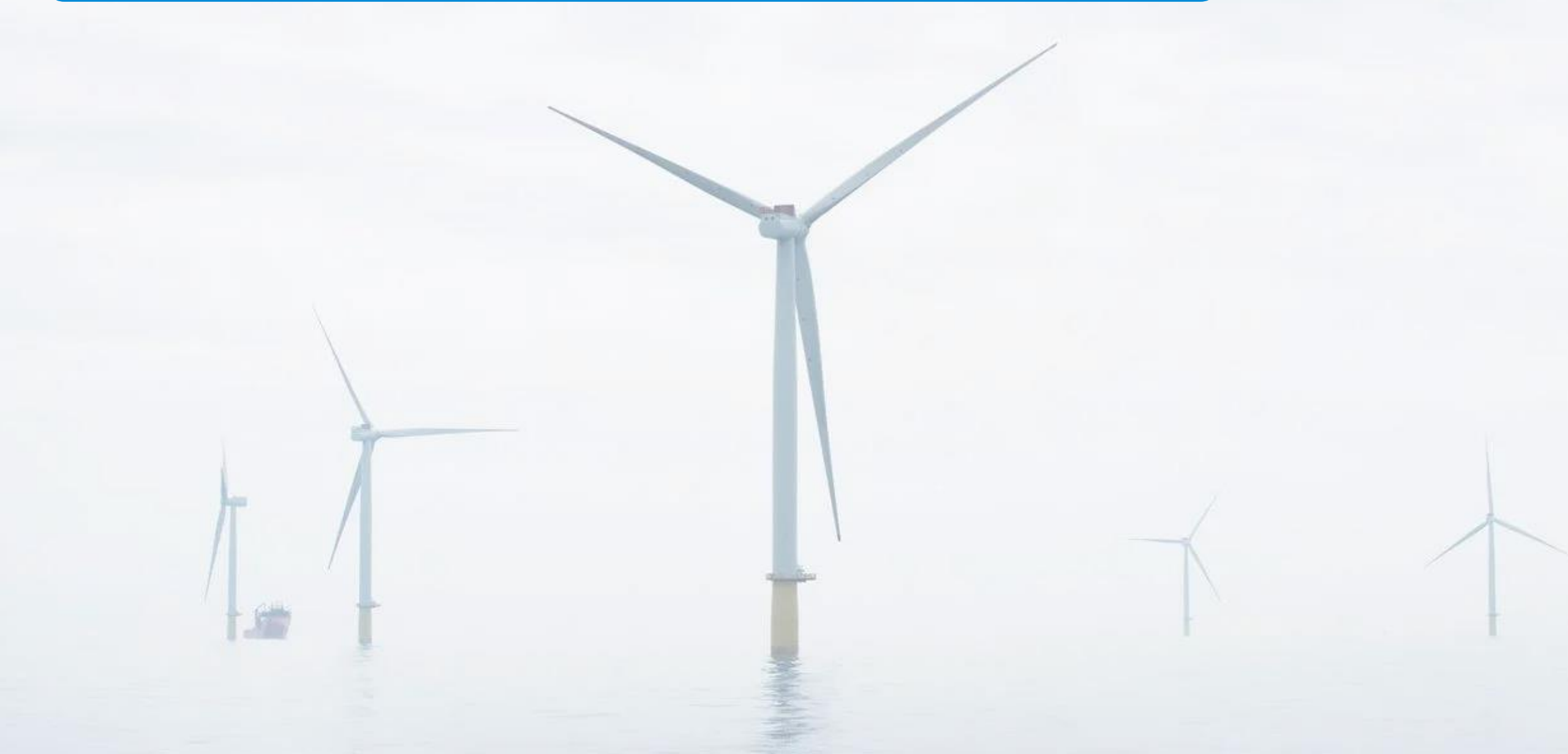
Kristiansand
kommune

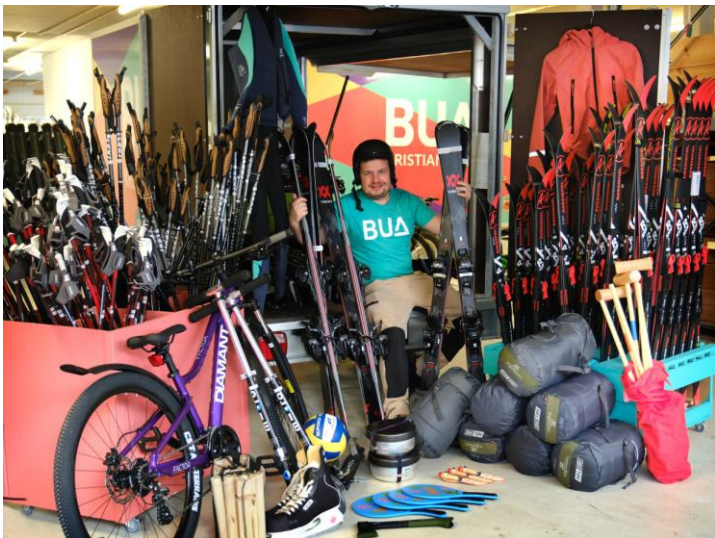
Områdesatsing Kvadraturen-Eg

Fremme Agder som en ledende region på fornybar energi

Norges beste BUA i 2023

Kristiansand på toppen av boligbyggekåring

Kristiansand er kåret til Norges beste kommune for boligbygging. I motsatt ende av skalaen kaprer Oslo en uslåelig jumboplass.

Generalistkommuneutvalget

Styre/råd/utvalg

Generalistkommuneutvalgets arbeid er avsluttet. Utvalget leverte sin utredning til Kommunal- og distriktsdepartementet 29. mars 2023.

Årets pårørende-kommune 2021

Kristiansand ble kåret til årets pårørendekommune 2021.

Hvert år kåres en kommune i Norge til å bli årets pårørendekommune. Det er en nasjonal pris. I 2021 kom det inn 62 nominasjoner fordelt på 29 kommuner.

Kommunebarometeret 2023 (Kommunal rapport)

Hovedrangering			
Rangering 2023	Rangering 2022	Endring i hht Endelig rapport 2022	Kommune
26	35	9	Trondheim
28	12	-16	Kristiansand
31	50	19	Asker
45	89	44	Drammen
65	22	-43	Bærum
69	97	28	Lillestrøm
78	143	65	Stavanger
81	49	-32	Bergen
109	125	16	Oslo
124	129	5	Fredrikstad
127	82	-45	Sandnes
140	167	27	Tromsø

Kommunebarometeret

For andre gang på fire år troner **OPPDAL** på toppen av Kommunebarometeret. Ingen tilfældighet, mener kommuneledelsen.

Kommunebarometeret ble åpnet av Espen Opdal, ordfører Richard Sandnes og ordfører Grete Anita Espen Opdal Opdal.

TOPP 30		BUNN 30	
RANG	KOMMUNE	RANG	KOMMUNE
1	Oppdal	306	Hevlerud
2	Åsnes	355	Trana
3	Vågå	356	Leka
4	Sandnessjøen	357	Garnvik
5	Ulstein	352	Molkenes
6	Horten	351	Blatt
7	Sjøstad	350	Åkra
8	Gerrardn	349	Entholm
9	Brenning	348	Ljøkken
10	Tjønn	347	Hevnesby
11	Kjøpsberg	346	Fedre
12	Høyne	345	Bløy
13	Moss	344	Reisvik
14	Eggen/Horsness	343	Miløy
15	Larvik	342	Vegge
16	Rindal	341	Vindøy
17	Sjøt	340	Saurebølgen
18	Lier	339	Bibiani
19	Sem	338	Emmen
20	Barna	337	Isle
21	Stange	336	Berthelsg
22	Åmli	335	Osøy
23	Volda	334	Angvik
24	Lindesnes	333	Enndal
25	Stad	332	Ålshof
26	Trondheim	331	Kjøfud
27	Ås	330	Kvamengen
28	Landskron	329	Landskron
29	Assens	328	Schuldt
30	Øst-Eiker	327	Filtanger

Oppdal til topps: Gode på det meste

Sjette på rad er det oppdal som har fått mest poeng i kommunebaremetret. Dette er et resultat av mange gode tiltak og en god samarbeid mellom kommunen og innbyggerne. Kommunen har gjort mye for å bedre servicen og miljøet, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine.

Oppdal har en lang historie som landbrukskommune, men har også utviklet seg til en moderne kommunen. Kommunen har investert i utdanning, helse og kultur, og dette har gjort at oppdal har blitt en attraktiv kommunen for å bo i. Kommunen har også gjort mye for å bedre miljøet og servicen, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine.

Oppdal har gjort mye for å bedre servicen og miljøet, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine. Kommunen har investert i utdanning, helse og kultur, og dette har gjort at oppdal har blitt en attraktiv kommunen for å bo i. Kommunen har også gjort mye for å bedre miljøet og servicen, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine.

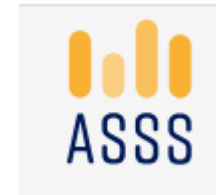
Oppdal har gjort mye for å bedre servicen og miljøet, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine. Kommunen har investert i utdanning, helse og kultur, og dette har gjort at oppdal har blitt en attraktiv kommunen for å bo i. Kommunen har også gjort mye for å bedre miljøet og servicen, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine.

Oppdal har gjort mye for å bedre servicen og miljøet, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine. Kommunen har investert i utdanning, helse og kultur, og dette har gjort at oppdal har blitt en attraktiv kommunen for å bo i. Kommunen har også gjort mye for å bedre miljøet og servicen, og dette er innbyggerne som har gitt uttrykk for dette gjennom stemmene sine.

Hovedbildet ASSS 2022 – KOSTRA

ASSS-samarbeidet skal bidra til læring og utvikling i partnerskap mellom kommunene og KS. ASSS er et samarbeid mellom Asker, Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Lillestrøm Oslo, Sandnes, Stavanger, Trondheim, Tromsø og KS.

ASSS

A - aggregerte

S - styringsdata for

S - samarbeidende

S - storkommuner

- Disponible frie inntekter korrigerert for utgiftsbehov ligger under snittet for ASSS-kommunene og landet.
- Laveste netto driftsresultat av ASSS-kommunene. Stavanger høyest.
- Litt høyere vekst i frie inntekter enn snittet for ASSS.
- Høyeste vekst i netto driftsutgifter pr. innbygger av ASSS-kommunene.
- Lavere utgifter til administrasjon enn ASSS.
- Høyere gjeld enn landsnittet og snittet for ASSS-kommunene.
- Nedgang i gjeld i prosent av sum driftsinntekter.

Hovedlinjer i budsjettet

- **Stor** usikkerhet i rammebetingelsene
 - **Press** på tjenestetilbudet
 - **Ubalanse** i driften
 - **Negativt driftsresultat** i perioden
 - **Høy** gjeldsbelastning
 - **Lite** handlingsrom for nye tiltak
-
- Viktig nå: **Tilpasse drift til rammene**

Kommunedirektørens forslag til
økonomiplan 2024-2027

Hvordan sikre balanse/bærekraft

Kristiansand
kommune

Lagt inn i kommunedirektørens forslag:

- Ytterligere innsparingskrav med vekt på administrative stillinger
- Nedjustert nivå/kvalitet, likevel sikre tilstrekkelig kvalitet, kapasitet og kompetanse
- Arealeffektivisering – for innleide lokaler og for investeringsprosjekter
- Investeringer er skjøvet ut i tid
- Ingen nye større investeringsprosjekter innarbeidet ved rulleringen
- Strukturendringer – både i Oppvekst og Helse og mestring
- Satsing på ENØK
- Eiendomsskatt – satsene i vedtatt økonomiplan er videreført
- Sikre tidlig og riktig innsats
- Samhandlende kommune
- Omstillingsarbeid - på vei mot fremtidens kommune

Muligheter:

- Omprioritere noen av satsningene i vedtatt økonomiplan
- Øke inntektene
- Jobbe videre med arealeffektivisering/ENØK
- Teknologiløft (inkl. Gevinstrealisering)
- Samhandlende kommune
- Forebyggende arbeid – sikre tidlig og riktig innsats. Folkehelse.

Økt budsjetttramme til tiltak i nye Kristiansand

Kristiansand kommune

Økt ramme i Samhandling og innovasjon

Samhandling og innovasjon (i 1000 kr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Årsverk	4 560	4 560	4 560	4 560	4 560	4 560	4 560
Administrasjon og planarbeid	800	800	800	800	800	800	800
Flere i Arbeid administrasjon	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Flere i Arbeid		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Egerandeler prosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Institusjonisering klimasatsing	1 500	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum							

Økt ramme i Organisasjon

Organisasjon (i 1000 kr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Økning lisenskostnader	8 190	9 890	12 890	12 890	12 890	12 890	12 890
Læringsnettjenesten		2 850	6 500	6 442	7 992		
Lederutvikling		250	250	250	250		
Nærverprosjekt		2 000	2 000	2 000	2 000		
Heltidprosjekt		2 250	2 250	2 250	2 250		
Økt årsverk PAS	350	350	350	350	350		

Økt ramme i Oppvekst

Oppvekst (i 1000 kr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Familiens hus Lund	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900
			0	410	410	410	410
				10 675	10 675	10 675	10 675
				2 000	2 000	2 000	2 000
				2 050	2 050	2 050	2 050

Økt ramme i Helse og mestring

Helse og mestring (i 1000 kr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
VIA plasser aldring	628	628	896	896	896	896	896
Frisklivs og mestringstilbud	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Egerandeler og miljørettet helsevern	3 600	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
Engvakk Sagse	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
Økonomisk sosialhjelpinnt. reduksjon fra 2023	4 000	4 000	4 000	2 000	1 500	1 500	1 500
LTA plasser	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Smittetingsressurser	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Lisenskostnader fagytelser og driftsmidler Ålson	3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Nytt hjelpemiddel lager	1 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Jobbvinner og jobbsøke	780	780	780	780	780	780	780
Korona-sterilisering, ledertatte m.m.		2 358	2 358	2 358	2 358	2 358	2 358
Diverse prosjektarbeid	1 500	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Helseutrustning	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Økt bruk av BPA	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Økt tilskudd osv/psykiatri	300	700	700	700	700	700	700
Aktiv på dagtid	100	100	100	100	100	100	100
Matsentralen, Åpent hus, B&B kors		5 536	5 536	5 536	5 536	5 536	5 536
Trivselstiltak for eldre		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Nye menestruer i nye oppvekst		7 709	7 709	7 709	7 709	7 709	7 709
Måltett tiltak til lavinntektfamilier		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Økning tilskudd			300	300	300	300	300
Sum	22 028	30 408	55 529	54 829	54 329	54 329	54 329

Økt ramme i Økonomi

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Årsverk	190	190	190	190	190	190	190
	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
	85	85	85	85	85	85	85
	3 775	3 775	3 775	3 775	3 775	3 775	3 775

Økt ramme i Kultur og innbyggerdialog

Kultur og innbyggerdialog (i 1000 kr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
En by for alle	200	200	200	200	200	200	200
Økning årsverk ny kommune	3 515	3 515	3 515	3 515	3 515	3 515	3 515
Økning diverse kontingenter		100	100	100	100	100	100
Veteranplan		200	200	200	200	200	200
Idrett økte ressurser		500	950	950	950	950	950
Vision skatepark		650	650	650	650	650	650
Nye driftsavtaler og avtaler		980	980	980	980	980	980
Bua husleie og drift		800	800	800	800	800	800
Koronapåske viderført ungdom		750	750	750	750	750	750
Økt tilskudd til private idrettsanlegg	200	200	200	200	200	200	200
Gratis leie hall og baner	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Utvidet åpningstid fritidsklubber	800	800	800	800	800	800	800
Økt pott frivillige organisasjoner	250	250	250	250	250	250	250
Bydelsrådgivning	350	350	350	350	350	350	350
Gratis leie IFO/FFO		150	150	150	150	150	150
Gratis leie frivillige lag og foreninger		300	300	300	300	300	300
Sum	7 915	10 115	13 745	14 195	14 195	14 195	14 195

Statsbudsjett 2024

- Høyere vekst i frie inntekter enn forutsatt i kommuneproposisjonen. Skyldes høyere anslag for pensjonsutgifter
- Lavere deflator i 2023 beholdes i kommunene, men dekker bare delvis lavere kompensasjon i 2022
- Noe bindinger på «frie inntekter»
- Ingen ytterligere økning i statstilskuddet til fastlegene

Prop. 1 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2024

Statsbudsjettet

Statsbudsjettet for 2024 - Reaksjoner fra KS

Hjem | Pressemeldinger | Press på kommunale tjenester gir stram kommuneøkonomi

Press på kommunale tjenester gir stram kommuneøkonomi

– Selv om veksten i kommunesektorens frie inntekter dekker beregnede økte kostnader til tjenestene i 2024, vil presset på kommunale tjenester gi svært krevende budsjettprosesser i kommunene, sier styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen.

Foto: KS

– Regjeringens forslag til vekst i frie inntekter er i tråd med forventningene fra kommuneproposisjonen. Det er en høy sum, men både demografiske endringer og antall flyktninger gjør at presset på kommunale tjenester øker sterkt, sier Helgesen.

Publisert: 06.10.2023

Det er ventet at det kommer 35.000 nye flyktninger fra Ukraina til Norge neste år, i tillegg til de over 60.000 som allerede har kommet.

- Høyere skatteinngang og lavere prisvekst enn tidligere ventet, gjør at sektorens økonomiske handlingsrom i år nå ser bedre ut enn i mai.
- Høyt kostnadsnivå etter kraftig prisvekst gjennom 2021 og 2022. Svake netto driftsresultatet inneværende år.
- Underliggende press på kommunale tjenester og kommunebudsjetter.
- KS er sterkt kritisk til at kommuner og sykehus skal finansiere statlig satsing på digital samhandling
- En hovedutfordring for de offentlige velferdstjenestene både i 2024 og årene videre er rekruttering av nok helsepersonell.
- Tilstrømmingen av flyktninger er en utfordring både for Norge og kommunesektoren.

Hva er veksten i frie inntekter ment å dekke?

Tall i mill. kr	Kommunene
Realvekst i frie inntekter	5 100
Demografi	-3 100
Pensjon	-1 800
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	- 300
Handlingsrom	- 100

Anslag på redusert handlingsrom er i tråd med kommuneproposisjonen for 2024.

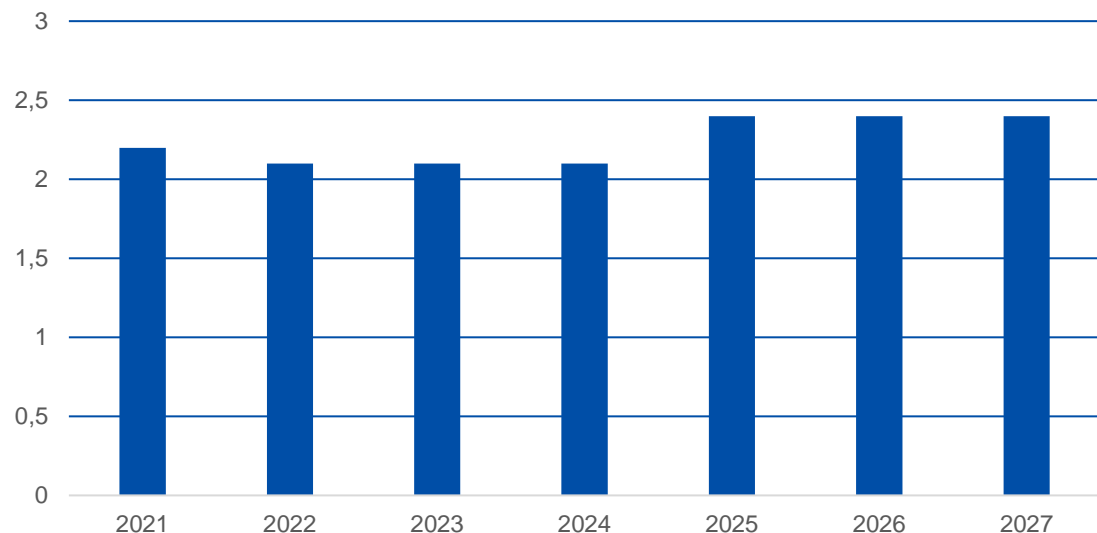
Vekst i frie inntekter for Kristiansand

Tall i mill. kr	Kristiansand
Frie inntekter - realvekst (0,8 %)	64,1
Demografikostnader (ASSS)	-78,5
Lavere pensjonsutgift	-16,0
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-3,7
Redusert handlefrihet	-34,0

- Kristiansands andel av utgiftsutjevningen er lavere i 2024 enn i 2023. Det forklarer avviket fra landssnittet.
- Det er ikke avsatt ekstra midler til pensjon i 2024. Dekkes ved bruk av premiefondet i KKP.
- Det er ikke tatt hensyn til økt rentenivå.

Eiendomsskatt

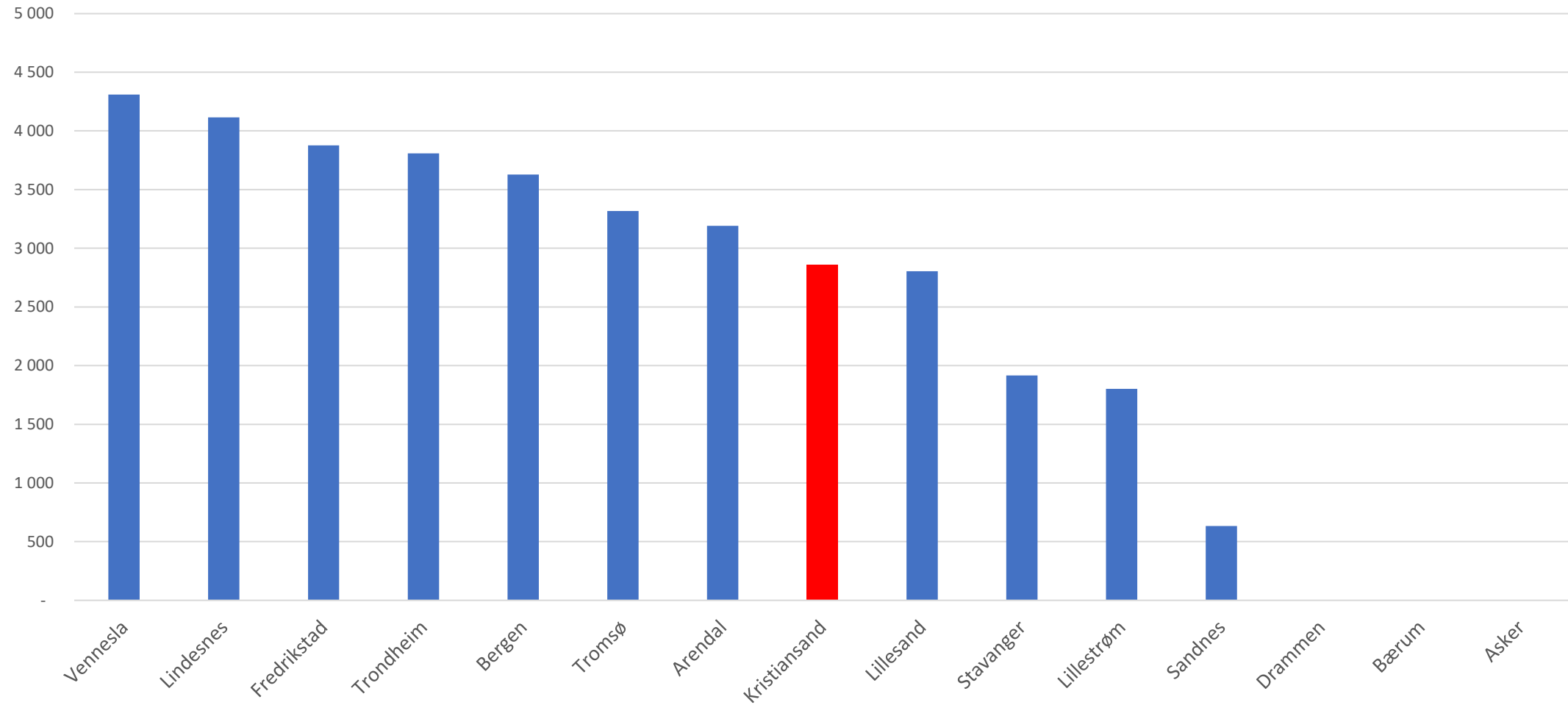
Skattesats 2021-27

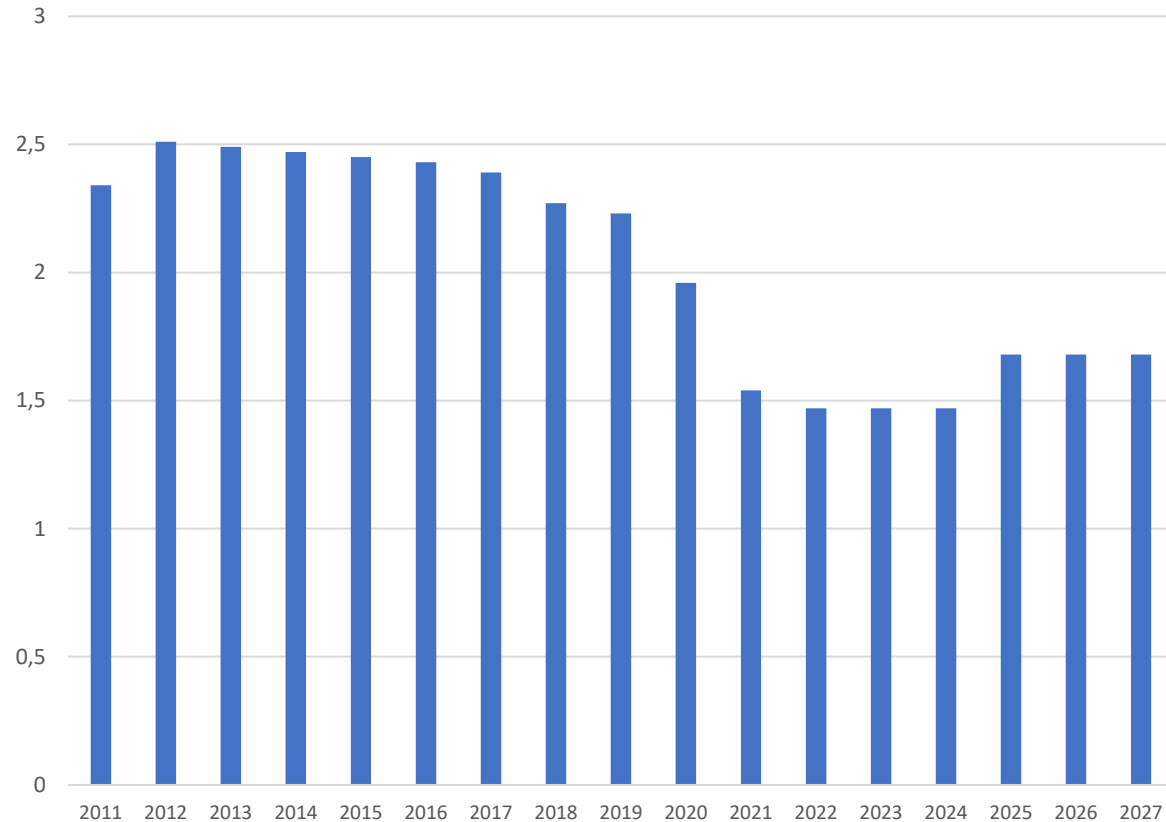
- Bystyret vedtok ved behandling av økonomiplanen 2023-2026 en skattesats på 2,13 promille i 2024 og en økning til 2,4 promille fra 2025.
- Det foreslås avrunding til 2,1 promille i 2024 og 2,4 promille fra 2024 i tråd med bystyret vedtak for 2023-2026.
- Det gir en økning på 45 mill. kr sammenlignet med 2024.

I mill. kr	2024	2025	2026	2027
Eiendomsskatt (faste kroner)	329,0	368,8	363,6	358,4

Eiendomsskatt per innbygger 2022

Eiendomsskatt – utvikling fra 2013

Årstall	Skattesats i ‰	Reduksjons-faktor i %	Skattesats i ‰ justert for reduksjonsfaktor	Takstnivå	Samlet eiendomsskatt i kommunen i mill. kr
2011	6,0	60,85	2,34	2011	247
2012	6,4	60,85	2,51	2011	258
2013	6,35	60,85	2,49	2011	267
2014	6,3	60,85	2,47	2011	271
2015	6,25	60,85	2,45	2011	274
2016	6,2	60,85	2,43	2011	276
2017	6,1	60,85	2,39	2011	276
2018	5,8	60,85	2,27	2011	269
2019	5,7	60,85	2,23	2011	269
2020	5,0	60,85	1,96	2011	287
					(NB! gjelder hele nye Kristiansand)
2021	2,2	30 (bolig/fritid) 0 (næring m.m)	1,54 (bolig/fritid) 2,2 (næring m.m.)	2021	345
					(NB! gjelder hele nye Kristiansand)
2022	2,1	30 (bolig/fritid) 0 (næring m.m)	1,47 (bolig/fritid) 2,2 (næring m.m.)	2021	331
					(NB! gjelder hele nye Kristiansand)
2023	2,1	30 (bolig/fritid) 0 (næring m.m)	1,47 (bolig/fritid) 2,2 (næring m.m.)	2021	-

Justert for prisvekst fra 2011 til 2019 har inntektene til kommune blitt redusert med 24 mill. kr og 29 mill. kr sammenlignet med det høyeste nivået i perioden (2013).

Økonomiske måltall og handlingsregler for økonomistyringen

Måltall

1. Korrigert netto driftsresultat/sum driftsinntekter på 2,5 prosent (om lag 255 mill. kr)
2. Sentralt disposisjonsfond på 4 prosent av brutto driftsinntekter (om lag 410 mill. kr)

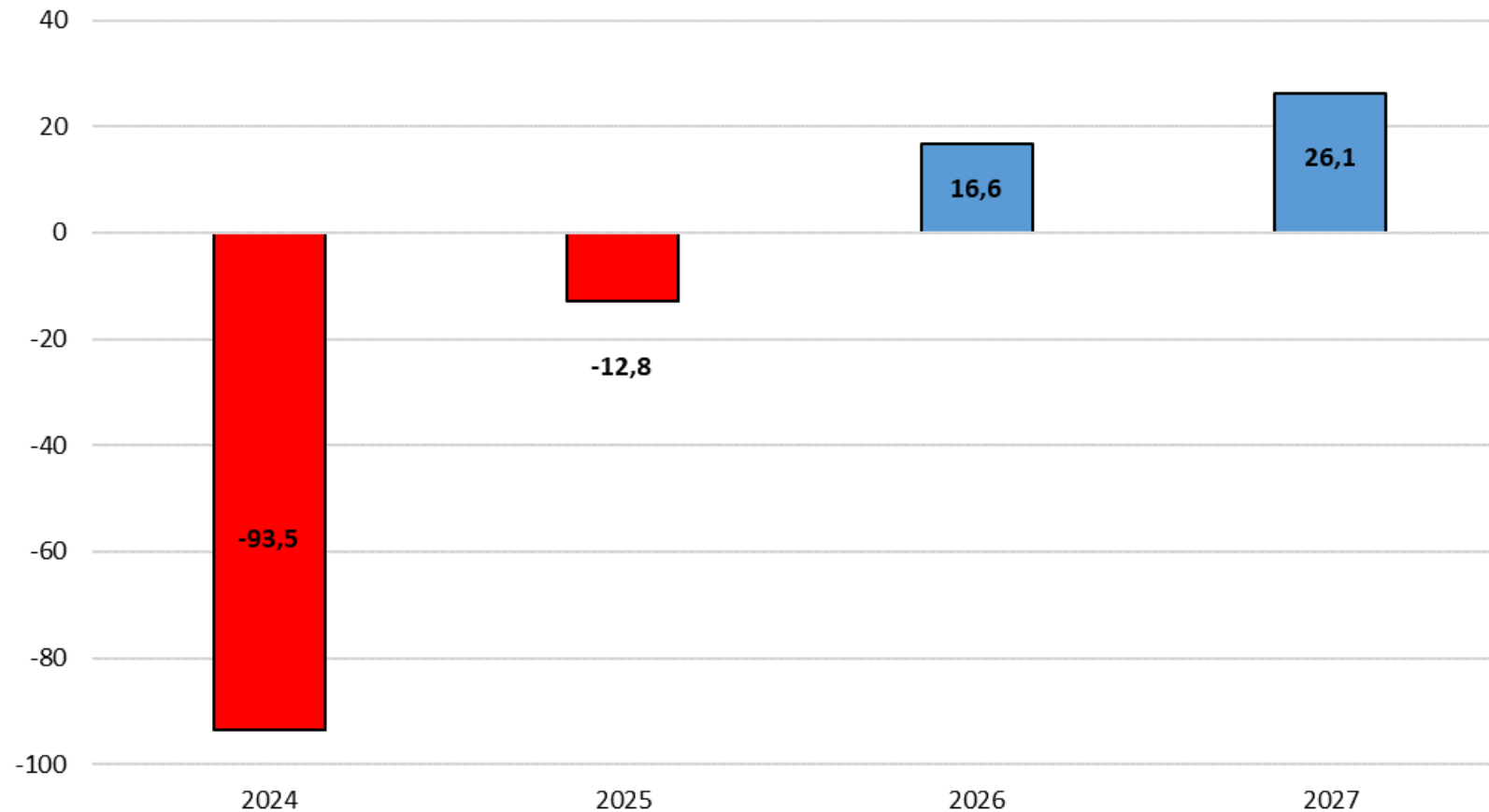
Handlingsregler

1. Korrigert netto lånegjeld skal være maksimalt 9 mrd. kr nominelt.
2. Netto premieavvik skal hvert år avsettes til fond for dekning av premieavvik.
3. Energiverksfondet skal prisjusteres hvert år.
4. Utbytteinntekter skal kun benyttes til å finansiere varige driftsutgifter dersom utbyttet er stabilt over tid.

Korrigert netto driftsresultat 2024-2027

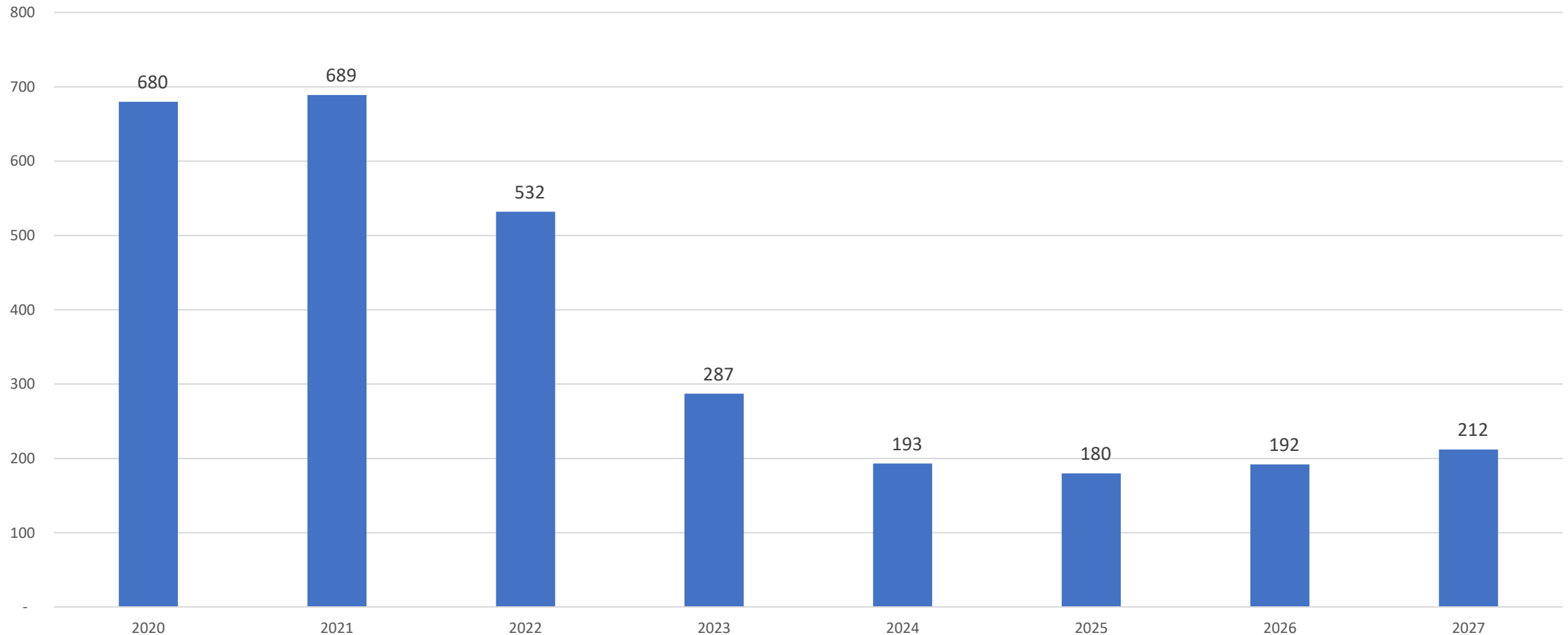
Mål: 2,5 % av sum driftsinntekter, dvs. om lag 255 mill. kr

Tall i mill. kr

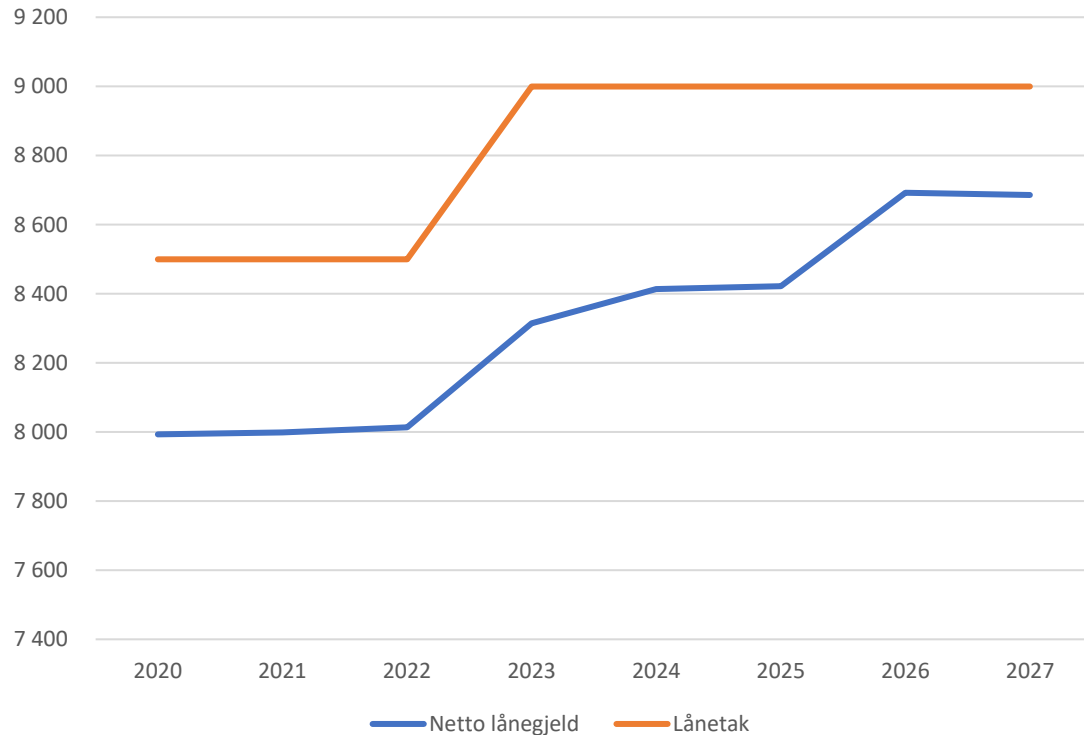
Sentralt disposisjonsfond 2020-2027 (pr. 31.12)

Mål: Sentralt disposisjonsfond på 4 % av sum driftsinntekter, dvs. om lag 410 mill. kr

Netto lånegjeld 2020-2027

Handlingsregel: Tak på netto lånegjeld på 9 mrd. kr fra 2023. Prisjusteres ikke.

- Økningen fra 2023 til 2027 utgjør 371 mill. kr til 8,69 mrd. kr
- Tas det hensyn til forventet prisvekst reduseres netto lånegjeld reelt med 626 mill. kr fra 2023 til 2027
- Gjennomsnittlig rente på kommunens låneportefølje er i 2024 budsjettet med 4,12 %, og forutsettes å reduseres til 3,85 % i 2027

Investeringsbudsjett 2024-2027 (eksklusiv inntekter)

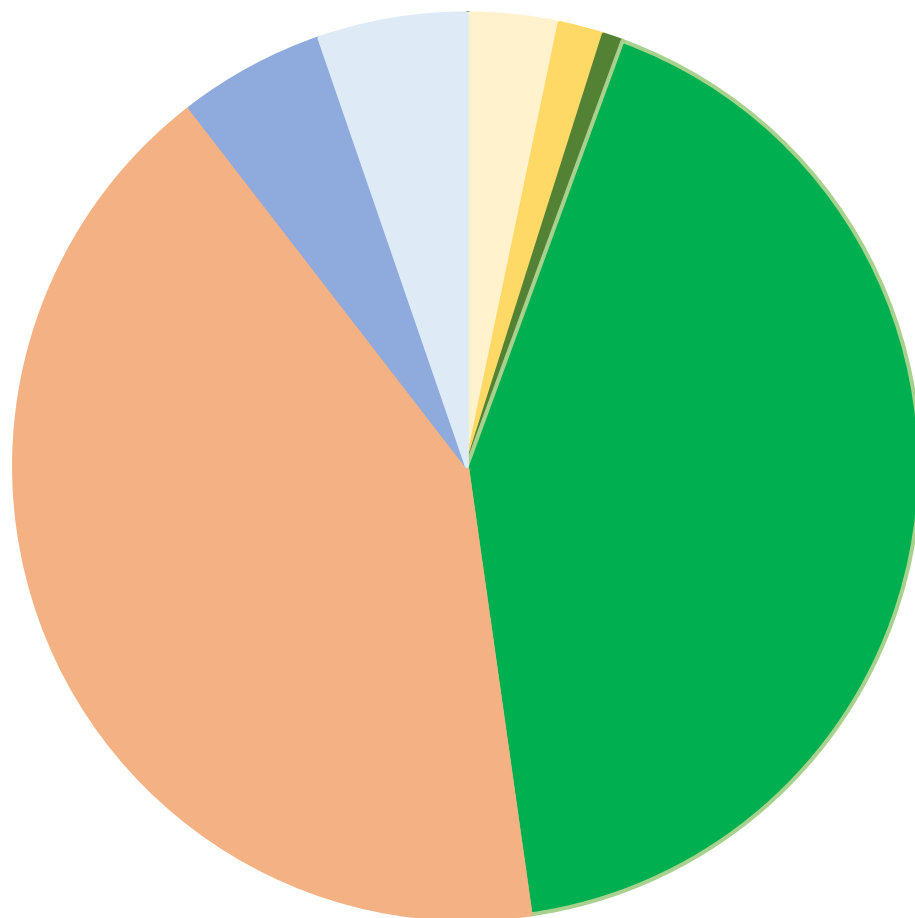
Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2024-2027	Sum
Organisasjon	3 000	3 000	3 000	3 300		12 300
Samhandling og innovasjon	5 000	5 000	5 000	5 000		20 000
Oppvekst	215 455	262 678	295 574	153 257		926 964
Helse og mestring	371 471	233 730	446 369	415 751		1 467 321
Kultur og innbyggerdialog	19 550	26 150	13 850	18 850		78 400
By- og stedsutvikling	517 861	562 280	698 249	740 475		2 518 865
Investeringer i varige driftsmidler	1 132 337	1 092 838	1 462 042	1 336 633		5 023 850

Beløp i 1000

	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2024-2027	Sum
Investeringstilskudd Den Norske Kirke	3 500	3 500	3 500	3 500		14 000
Økning egenkapitaltilskudd Den Norske Kirke	850	871	893	915		3 529
Randesund kirkegård - utvidelse	13 700	250	0	0		13 950
Tveit kirkegård – utvidelse	4 350	50	0	0		4 400
Kristiansand kapell - tak	0	0	0	2 500		2 500
Voie kirkegård - utvidelse	3 735	7 670	17 841	429		29 675
Justeringsrett - til budsjettering	5 550	5 473	5 473	3 726		20 222
Tilskudd til andres investeringer	31 685	17 814	27 707	11 070		88 276

Netto driftsbudsjett 2024 områdene

- Kommunedirektør (0,1%)
- Organisasjon (3,2%)
- Økonomi (1,6%)
- Samhandling og innovasjon (0,7%)
- Oppvekst (42,2%)
- Helse og mestring (41,8%)
- Kultur og innbyggerdialog (5,2%)
- By- og stedsutvikling (5,3%)

Netto driftsbudsjett områdene i 2024 - 2027

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Kommunedirektør	5 870	6 157	6 157	6 157	6 157
Organisasjon	248 876	252 053	255 051	248 550	254 050
Økonomi	118 542	125 918	124 892	124 379	123 879
Samhandling og innovasjon	50 169	54 888	53 288	45 869	45 369
Oppvekst	3 113 445	3 314 824	3 347 993	3 339 209	3 335 018
Helse og mestring	2 971 676	3 283 812	3 273 215	3 284 357	3 263 721
Kultur og innbyggerdialog	381 816	407 895	399 154	394 344	396 130
By- og stedsutvikling	448 007	414 857	395 080	370 835	351 748
Utenomsektorielt	-64 550	49 875	65 411	67 508	91 867
Sum bevilgninger drift, netto	7 289 561	7 910 279	7 920 240	7 881 209	7 867 940

Totale innsparingstiltak 2024-2027

Tall i 1000 kr i 2024 kr	2024	2025	2026	2027
Organisasjon	-4 700	-8 500	-9 100	-9 600
Økonomi	-1 200	-1 700	-2 200	-2 700
Samhandling og innovasjon	-500	-1 500	-2 600	-3 100
Oppvekst	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Helse og mestring	-2 400	-2 800	-3 200	-3 200
Kultur og innbyggerdialog	-4 500	-7 200	-7 700	-8 200
By- og stedsutvikling	-3 700	-5 200	-9 300	-9 800
Sum	-25 000	-34 900	-42 100	-44 600

Allerede innført effektiviseringskrav på administrasjon på 7,9 mill. kr i 2023 stigende til 21,7 mill. kr fra 2026 og 15 mill. kr i årlige reduserte reisekostnader fra 2022.

Effekt besparelse på strøm 16 mill. kr i perioden på bakgrunn av energiprojekt i investering.

I tillegg til dette er det ikke kompensert fullt ut for demografiendringer og store utfordringer med å tilpasse driften innenfor vedtatt ramme i 2023 for enkelte tjenester i Helse og mestring og i Oppvekst.

Noen av områdene har i tillegg omdisponert tiltak internt.

Forslag om ytterligere innsparingstiltak 2024-2027

Kommunedirektøren foreslår ytterligere innsparingstiltak på administrasjon fra 2024:

Tall i 1000 kr i 2024 kr	2024	2025	2026	2027
Organisasjon	-500	-1 000	- 1 000	-1 500
Økonomi	-500	-1 000	- 1 000	-1 500
Samhandling og innovasjon	-500	-1 500	- 2 000	-2 500
Kultur og innbyggerdialog	-2 000	- 3 000	-3 000	- 3 500
By- og stedsutvikling	-2 000	- 3 500	-4 000	- 4 500
Sum	-5 500	-10 000	-11 000	-13 500

Organisasjon

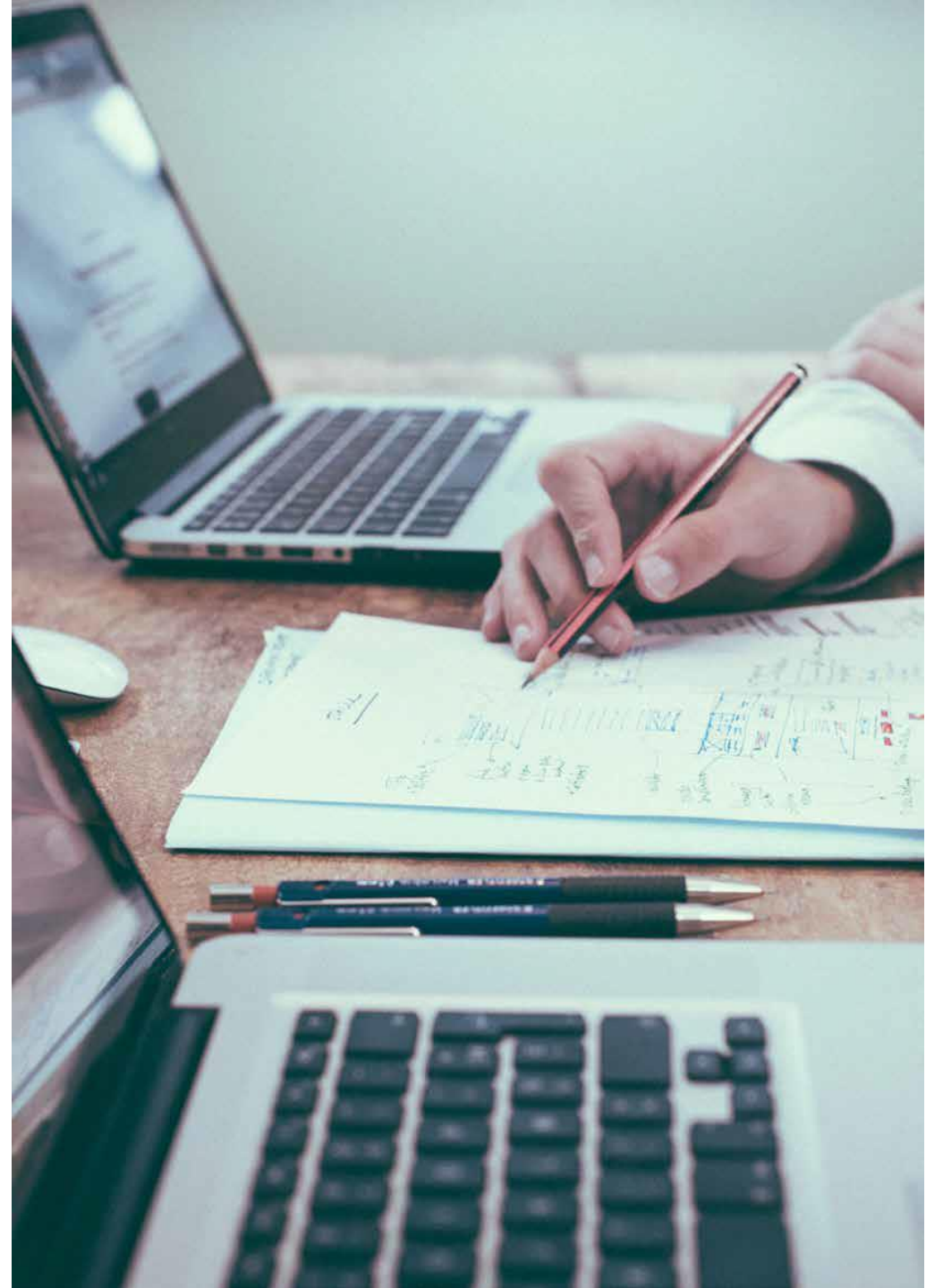
- Budsjettet er redusert med 9,1 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er redusert med 7,1 mill. kr i 2026 i forhold til 2023
- Styrking av lærlingordningen fra 170 i 2023 til 180 fra 2026
- Opptrapping på 5 lærlinger fra 2023 til 2024
- Økte lisenskostnader til Microsoft med 5 mill. kr årlig
- Midler til Stortingsvalg i 2025 og Kommunevalg i 2027
- Investeringer på IT kapasitet og sikkerhet på 12 mill. kr 2024-2027

- Innsparingskrav:
 - - 4,7 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
 - - 9,6 mill. kr i 2027 i forhold til 2023

Økonomi

- Budsjettet er økt med 1,5 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er redusert med 500 000 kr i 2027 i forhold til 2023
- Økning forsikringsbudsjett med årlig 2,5 mill. kr
- Budsjett til revisjon og kontrollutvalg på 11,3 mill. kr, økning på 270 000 kr i 2024 forhold til 2023 iht. vedtak i Kontrollutvalget
- Innsparingskrav:
 - - 1,2 mill. kr i 2023 i forhold til 2022
 - - 2,7 mill. kr i 2027 i forhold til 2023

Samhandling og innovasjon

Drift:

- Budsjettet er økt med 1,9 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er redusert med 7,6 mill. kr i 2027 i forhold til 2023
- Økt driftstilskudd til Digi-Agder, Etablerersenteret i Agder og Europakonferansen
- Prosjektperiode for programmet Flere i arbeid avsluttes fra 2026 og 6,3 mill. kr tas ut fra budsjettet

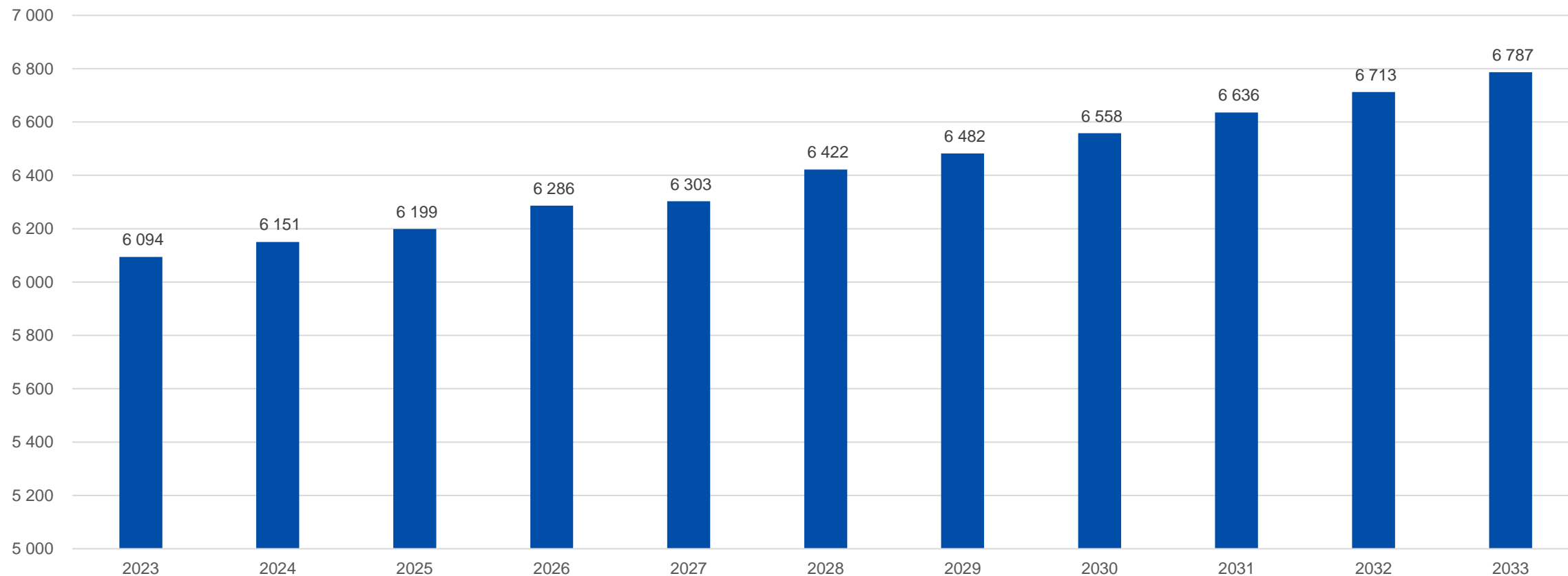
Investering:

- Digitaliseringsmidler 20 mill. kr 2023-2026
- Innsparingskrav:
 - - 500 000 kr i 2024 i forhold til 2023
 - - 3,1 mill. kr i 2027 i forhold til 2023

Oppvekst barnehage – befolkningsprognose 1-5 år

Utvikling i antall barn i barnehagealder (høsten det aktuelle året)

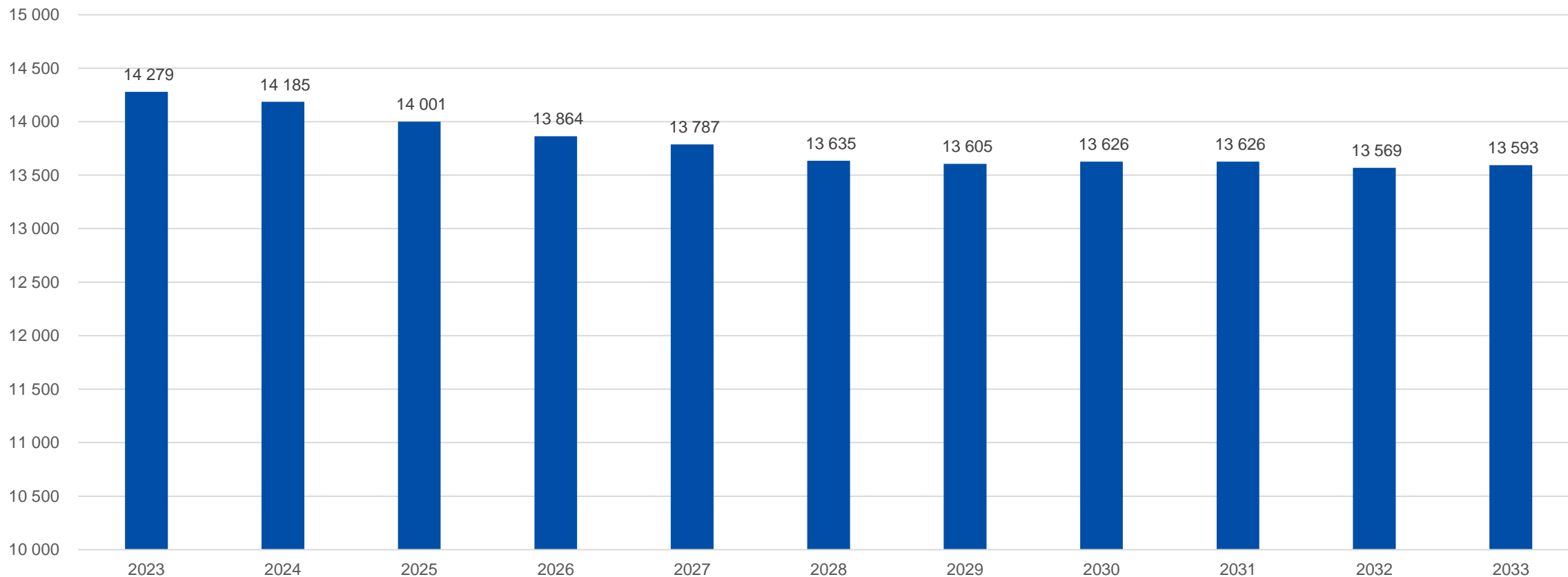
Overkapasitet på 476 barnehageplasser høsten 2023

Det forventes at antall barn i barnehagealder økes med 693 barn fra 2023 til 2033

I perioden 2023 til 2033 ser det ut til å bli behov for ca. 300 nye barnehageplasser

Oppvekst skole – befolkningsprognose 6-15 år

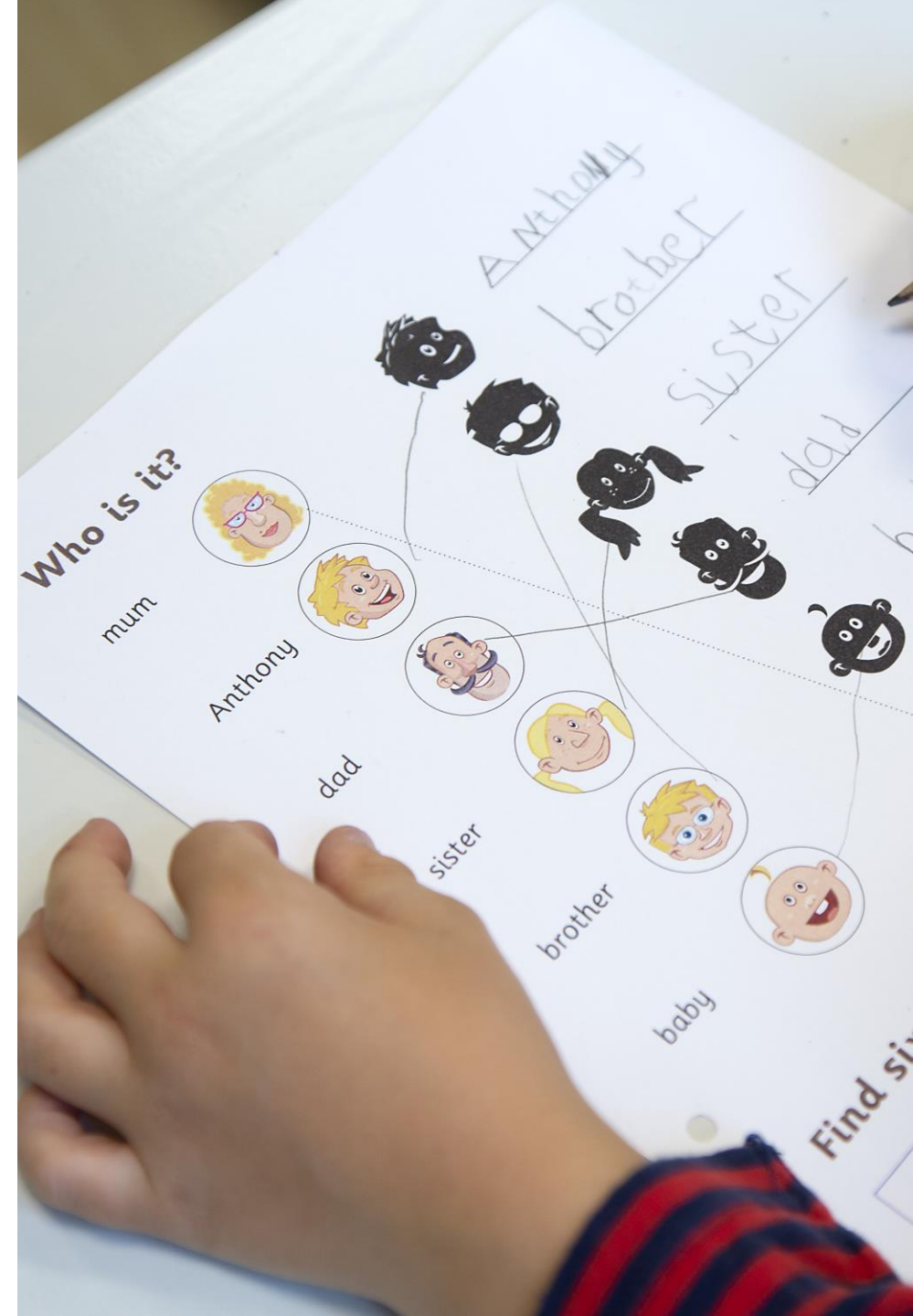
Elevtallsutvikling 1. - 10. klasse (høsten det aktuelle året)

686 færre elever i 2033 enn i 2023 (nedgang på 4,8%)

Oppvekst, drift

- Budsjettet er økt med 58 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er økt med 78 mill. kr i 2027 i forhold til 2023
- Reduksjon av makspris foreldrebetaling barnehage med 35,5 mill. kr (statsbudsjett 2024)
- Helårsvirkning gratis kjernetid SFO for 2. trinn med 33,8 mill. kr (statsbudsjett 2023)
- Styrking av skolebudsjettet med 10 mill. kr årlig
- Styrking av barnehagebudsjettet med 2 mill. kr i 2024, 6 mill. kr i 2025 og 2 mill. kr igjen fra 2026
- Økning kostnader til bosetting av flyktninger med (16 mill. kr i 2024)
- Redusert sats Statens pensjonskasse (SPK) fra 8,7% til 7,83% utgjør en besparelse på 8,2 mill. kr
- Årlige demografijusteringer skole og barnehage
- Innsparingskrav totalt oppvekst:
 - -8 mill. kr årlig fra 2024 i forhold til 2023 men ingen økning videre i perioden
 - foreslår i tillegg egne omstillingstiltak på 22 mill. kr i 2024 stigende til 36,7 mill. kr fra 2027

Oppvekst, omstillingstiltak

- Omdisponere midler til økt pedagogdekning barnehage
- Redusere utgifter til matserving som følge av endret vedtak barnehage
- Barnehagestruktur
- Omprioritering kompetansebarnehager til styrket tilbud
- Endret telletidspunkt barnehage
- Ytterligere innsparing på styrket tilbud barnehage
- Omprioritering av midler fra oppvekst stab til skole
- Omprioritering fra barne- og familietjenester til skole
- Forventet besparelse på SFO
- Avvikle enkelttiltak sentralt
- Omgjøre Øvre Slettheia skole til barnehage
- Skolebehovsendring skolestruktur
- Ny skolestruktur ungdomstrinnet Hånes/Tveit
- Omprioritere barnevern til helse barn og unge

Totalt 22 mill. kr i 2024 stigende til 36,7 mill. kr fra 2027

Oppvekst, investeringer

- Fergefjellet barnehage (ferdig 2024)
- Vågsbygd skole – utvidelse (ferdig august 2024)
- Lauvåsen ungdomsskole (oppstart 2024/2025)
- Wilds Minne skole og flerbrukshall (ferdig august 2024)
- Ny skole på Brattbakken (oppstart 2027)
- 3 mill. kr årlig til innvendige oppgraderingstiltak kommunale barnehager
- Havlimyra barnehage – planleggingsmidler i 2024 for vurdering av permanent løsning
- Tordenskjoldsgate skole (oppstart bygging i 2025)
- Voiebyen skole avsetning til planlegging av utvidelse
- Øvre Slettheia skole ombygges til barnehage
- IKT 61,4 mill. kr, i perioden

**Totale investeringer på Oppvekst
2024-2027: 926 mill. kr**

Wilds Minne skole og flerbrukshall

Øvre Slettheia skole/barnehage

- Skolen ombygges til barnehage (15 mill.kr) høsten 2024
- Øvre Slettheia skole legges ned og alle elever 1-4 fra Slettheia går på Slettheia skole – begrunnet i:
 - Faglige hensyn – skolestørrelse, fagmiljø, overganger
 - Hensynet til elevmiljø og vennskap
 - Integreringshensyn
 - Økonomi
- Det etableres midlertidige løsninger til skolestart 2024.
- Foreløpig avsatt 40 mill. kr til tiltak på Slettheia skole – utredes nærmere til neste rullering
- Egen sak publisert og behandles parallelt med økonomiplanen

Helse og mestring, drift

- Budsjettet er økt med 127 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er økt med 110 mill. kr i 2027 i forhold til 2023
- Tiltak for å beholde og rekruttere fastleger foreslås videreført med enkelte justeringer
- 6 boenheter på habiliteringsfeltet fra 2024 (driftsmidler på 9,7 mill. kr halvårseffekt 2024)
- 6 boliger innen rusfeltet Voie Ringvei med oppstart i 2028 (12,3 mill. kr)
- Utvidelse av avlastningsplasser på habilitering Lundeveien med oppstart 2026 (12,2 mill. kr i 2026 og 17,4 mill. kr fra 2027)
- 6 boenheter på habiliteringsfeltet med driftsmidler til 2 fra 2024 (5,4 mill. kr i økte midler til 1 bolig)
- 6 samlokaliserte boliger innen psykisk helsefeltet 2024 (12,6 mill. kr)
- Full drift av Kleplandstunet og åpning av resterende 32 plasser fra 2025 (28 mill. kr)
- Lagt inn driftsmidler til 14 plasser (18,3 mill. kr) på nytt omsorgssenter i Randesund 2026
- Økning i midler til forventet aktivitetsvekst innenfor hjemmesykepleie med 7 mill. kr i 2024 økende til 14,4 mill. kr fra 2025

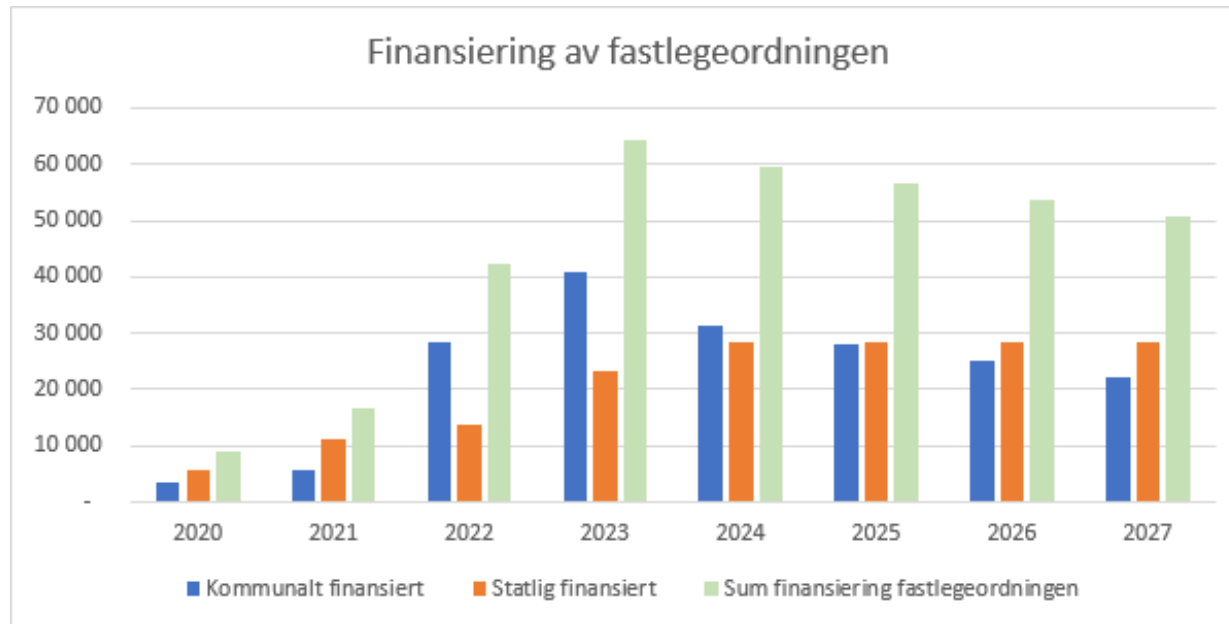

Fastlegeordningen

Regjeringen øker grunnlønnen til fastleger med 20 prosent fra 1. mai i år. Pasienter med store behov utløser større tilskudd. Men Legeforeningen er misfornøyd.

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol (Ap, t.h.) og assisterende helsedirektør Olav Valen Slåttebrekk inviterer til pressekonferanse for å orientere om endringene i fastlegeordningen. Foto: Hanna Johre / NTB Foto: (NTB scanpix)

Regjeringen foreslår å øke basistilskuddet til fastleger med 250 mill. kr. Gjelder helårseffekt av styrking og omlegging av basistilskudd fra 1.mai 2023

Dette finansierer deler av kommunal ordning som ble innført i 2022. Det foreslås en nedjustering av kommunal ordning som følge av endringer i tiltakene og at tilskuddene ikke pris- og lønnsjusteres fra og med 2024.

Mill. kr	2024	2025	2026	2027
Kommens andel av ordningen	30,0	27,0	24,0	21,0
Nedjustering kommunal ordning	-1,2	-4,2	-7,2	-10,2

Helse og mestring drift forts.

- Økte kostnader til 500 flyktninger fra Ukraina i 2023 er lagt inn 2024 med 61 mill. kr. Finansiert av økt integreringstilskudd fra staten.
- Vertskommunetilskudd til kostnader kommunale tjenester på asylmottak 5,2 mill. kr årlig
- Økt sats sosialhjelp fra RNB 2023 med 12,9 mill. kr årlig
- Omprioritering av 5 mill. kr fra sosialhjelp til andre tiltak i Helse og mestring fra 2024
- Statsbudsjett 2024 midler til psykisk helse og rus med 2,9 mill. kr fra 2024
- Økte behov etter SFO for ungdom i VGS med store bistandsbehov, 2,5 mill. kr årlig
- Ny elektronisk pasientjournal 17,4 mill. kr i 2025
- Innsparingskrav:
 - - 2,3 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
 - - 3,1 mill. kr i 2027 i forhold til 2023
 - i tillegg ikke fullt ut kompensert for demografikostnader
 - egne omstillingstiltak for å håndtere forventet underbalanse ved inngangen til 2024

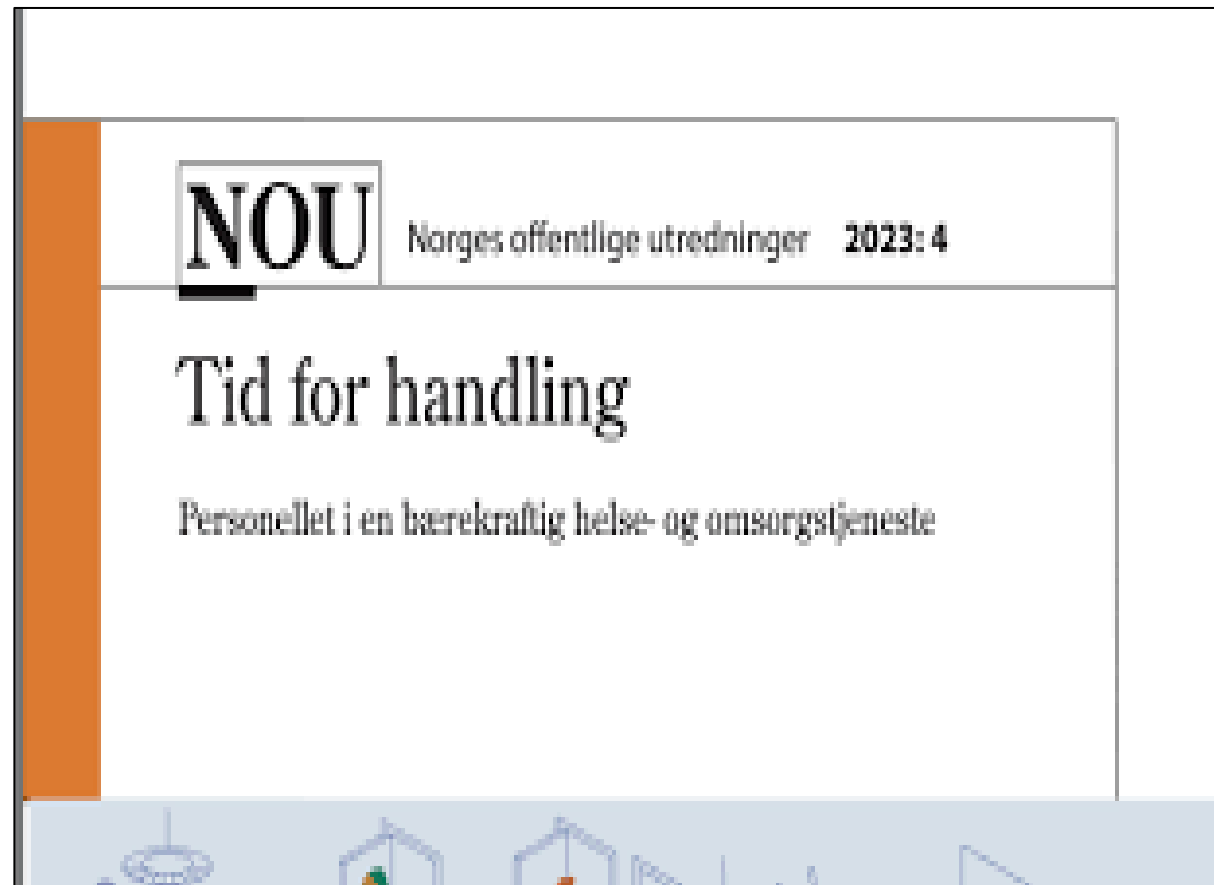
Sentrale tiltak i forbindelse med driftstilpasning og tjenesteutvikling i perioden

- Redusere kostnader ved bedre kapasitetsutnyttelse.
- Vedtatt endret nivå på tjenester eller innretning på tjeneste.
- Systemforbedringstiltak som skal bidra til bedre oversikt og kontroll over kostnader.
- Tilpasset bemanning til økonomiske rammer og mer ressurseffektive arbeidsprosesser.
- Flytting av rehabiliteringsplasser fra Kløvertun til Valhalla helsesenter før sommeren 2024, på permanent basis.
- Endre beboergrupper ved Songdalstunet omsorgssenter for å sikre en bedre driftseffektivitet.
- Vurdere å holde ledige heldøgnsomsorgsplasser og vurdere stengning av institusjonsplasser for å tilpasse drift til vedtatt budsjett.
- Mer restriktiv tildelingspraksis på omsorgsstønad .
- Vurdere tildelingspraksis til brukere som får tjenesten organisert som en BPA-ordning.
- Vurdere hvordan en kan utvikle mer bærekraftige tjenester til barn som har behov for nattlig overvåking.
- Evaluering av ISF-satser heldøgns omsorg og finansieringsmodellen på habiliteringsfeltet

Koordinert innsats på arbeidsgiverfeltet for å sikre kraft og retning !

Helsepersonellkommisjonen vektlegger 6 forskjellige satsingsområder for å sikre bærekraftige utvikling av kommunale helse og omsorgstjenestene:

- Oppgavedeling.
- Arbeidsforhold og arbeidstid.
- Utdanning og kompetanseutvikling.
- Prioritering og overbehandling.
- Digitalisering og teknologisk utvikling.

Helse og mestring, andre investeringer

- Oppgradering langtidsavdeling Songdalen (2024)
- Utvidelse av Lundeveien avlastning - avsetning 2026
- Nytt aktivitetssenter vest (avsetning 2026)
- Nytt helsehus 2028 (avsetning på 452 mill. kr i perioden - samarbeidsprosjekt med sykehuset)
- Nytt omsorgssenter Randesund (ferdig 2026), avsetning 557 mill. kr
- Nytt omsorgssenter Strømme (ferdig 2028), avsetning 159 mill. kr
- Nytt omsorgssenter 2030 (utsatt 1 år, avsatt planleggingsmidler i 2027)
- Elektronisk pasientjournal (2024 og 2025)
- Oppgradering kjøkken sykehjem
- Årlige bevilgninger på IT, kjøkken, sykesignalanlegg, m.m.

**Totale investeringer på Helse og mestring
2024-2027: 1,5 milliarder kr**

Foto: Kristin Ellefsen

Helse og mestring, boliginvesteringer

- 6 boliger for personer innenfor habilitering, Langenesåsen (2024)
- 6 boliger psykisk helse, Dvergsnesveien (2025)
- 6 boliger rusfeltet – småhusmodell Voie (2027)
- 6 boliger for personer innenfor habilitering (2024) (driftsmidler til 2)
- 10 enkeltstående utleieboliger (2024)
- 2 nødboliger (2024)
- Oppgradering personalfasiliteter boliger (1 mill. kr. årlig)

6 boenheter Dvergsnesveien

Kultur og innbyggerdialog

- Budsjettet er økt med 8,8 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Budsjettet er redusert med 1 mill. kr i 2027 i forhold til 2024
- Økt tilskudd til Fullriggeren Sørlandet med 4,8 mill. kr i 2024
- Økt tilskudd til Vannspeilet i Nodeviga i regi av Ves-Agdermuseet med 3 mill. kr i 2024
- Tidligere vedtatt økt tilskudd til Sørlandets kunstmuseum/Kunstsilo med 2,1 mill. kr i 2023 og 4,2 mill. kr fra 2024. Totalt tilskudd utgjør 9,1 mill. kr i 2024.
- Tilskudd til Kilden er justert med forslag til Statsbudsjett 2024
- Prosjekt Fritidsfond videreføres fra prosjekt til fast tiltak
- Innsparingskrav:
 - - 4,5 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
 - - 8,2 mill. kr i 2027 i forhold til 2023

Foto: Bente Alida Johannessen

Kultur og innbyggerdialog, investeringer

- Utskifting/oppgradering av kunstgressbaner (12 mill. kr i året)
- Ny kunstgressbane Kongsgård (2024 og 2025 17 mill. kr)
- Oppstart av teknisk oppgradering av hovedbiblioteket - utsatt oppstart til 2027
- Fond for kommunal kunst – årlig bevilgning på 800 000 kr
- Oppgradering av idrettsanlegg – årlig bevilgning på 800 000 kr

Totale investeringer på Kultur og innbyggerdialog 2024-2027: 146 mill. kr (inkl. Kirkelig fellesråd)

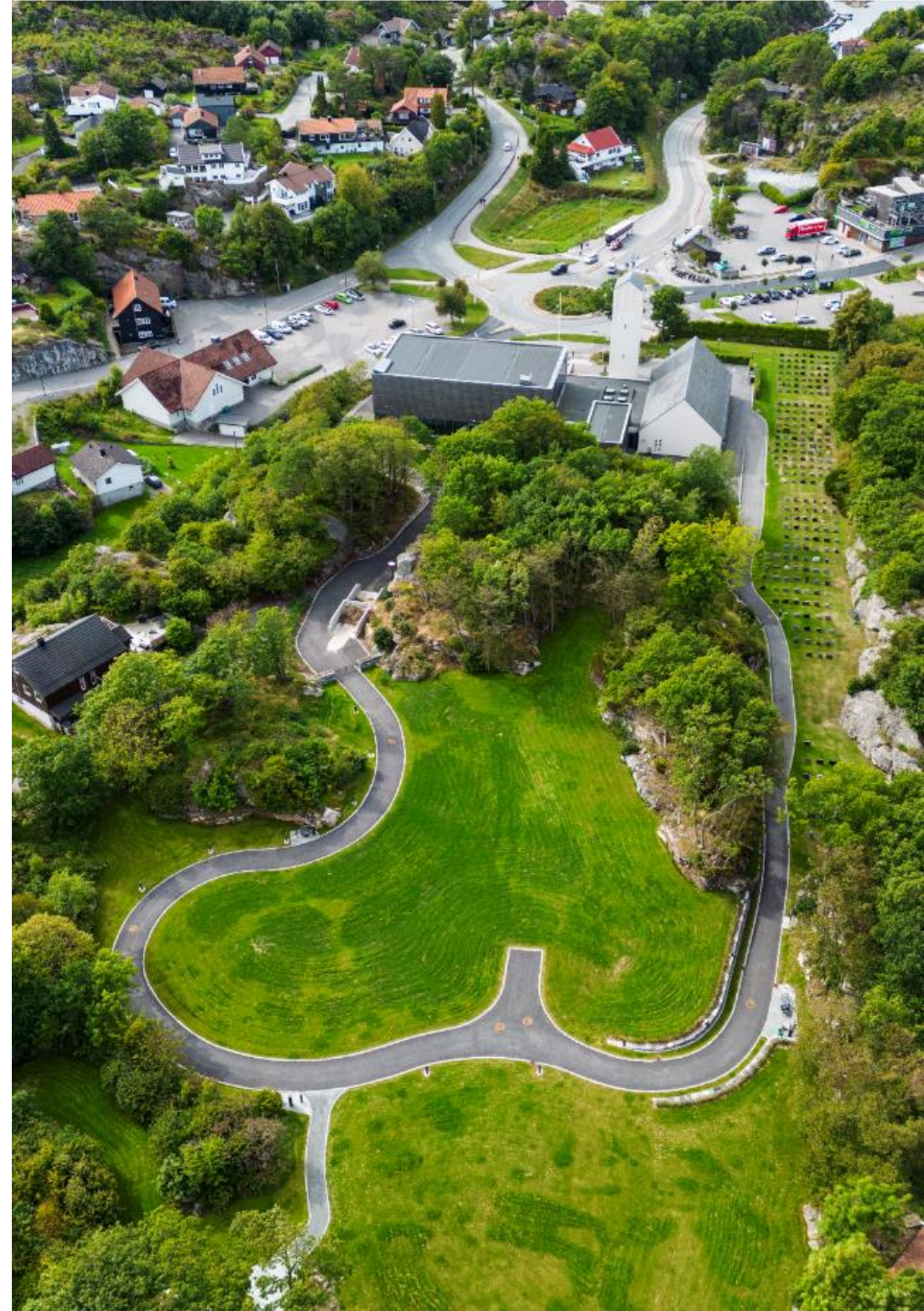
Kirkelig fellesråd

Drift:

- Totalt driftstilskudd i 2024: 70,5 mill. kr
- Økte driftskostnader på 400 000 kr etter overgang til ny arkivløsning Kirkepartner
- Bevilgning i 2023 på 1,9 mill. kr til økte strømkostnader videreføres
- Ingen foreslåtte innsparingskrav

Investering:

- Utvidelse av Voie kirkegård 29,6 mill. kr – ferdig 2028
- Kristiansand kapell utskifting av tak, 2,5 mill. kr i 2027
- Utvidelse av Randesund kirkeråd til 32,5 mill. kr - ferdig 2025
- Utvidelse av Tveit kirkegård til 11,3 mill. kr – ferdig 2024/2025
- Generelt tilskudd og egenkapitaltilskudd på om lag 4,3 mill. kr årlig

By- og stedsutvikling

- Budsjettet er redusert med 64,2 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
- Kapitalkostnader fra vann og avløp økes med 34 mill. kr i 2023 og medfører svingninger i nettorammen for området i hele perioden
- Redusert budsjett til strøm på 25,6 mill. kr fra 2024
- Økt bevilgning til vedlikehold av kommunale boliger på 12, mill. kr
- Økt tilskudd til Kristiansand brann og redning (KBR) på 6,1 mill. kr fra 2024.
- Økte inntekter parkering utgjør 9,1 mill. kr fra 2023 til 2024
- Kompenserende tiltak for bortfall av piggdekkgebyr med 3,2 mill. kr. Tidligere bevilgninger til Solcellefond, tilskudd piggdekk sykkel, samt marin forsøpling og matsvinn tilsvarende 1 mill. kr foreslås som en del av finansieringen.
- 205 000 kr til sommerrute Høllen
- Innsparingskrav:
 - - 3,7 mill. kr i 2024 i forhold til 2023
 - - 9,8 mill. kr i 2027 i forhold til 2023

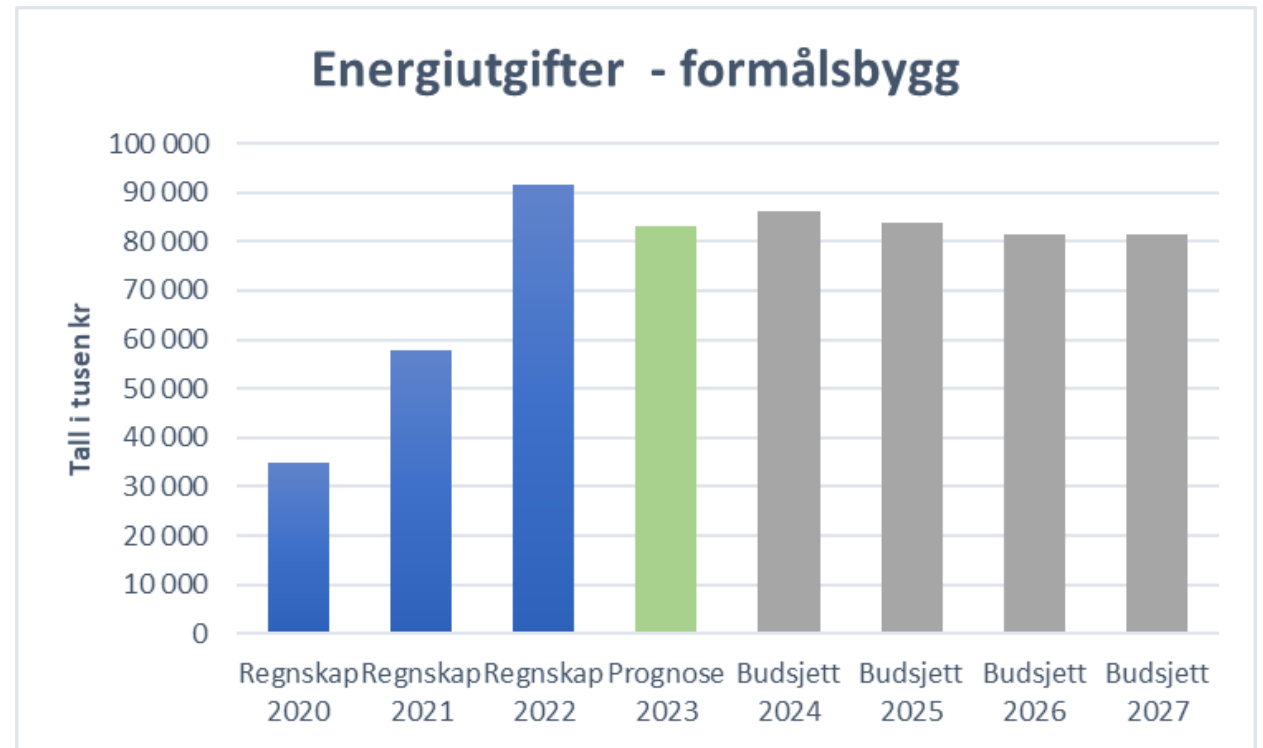

Energikostnader formålsbygg 2020-2027

Kristiansand
kommune

- Prognosene i dag tyder på at energikostnadene på sikt vil stabilisere seg på et nivå som er høyere enn det vi har vært vant til.
- Energieffektivisering blir viktig for å redusere forbruk og dermed kostnader.
- Investering i solceller skal gi en positiv effekt på forbruket og det er lagt inn forventet besparelse i økonomiplanen.
- I tillegg til energikostnader til formålsbygg kommer energikostnader til kommunale boliger, veilys og andre anlegg.
- Kristiansand har lavest energibruk i formålsbyggene målt i kWh/m² av ASSS kommunene.

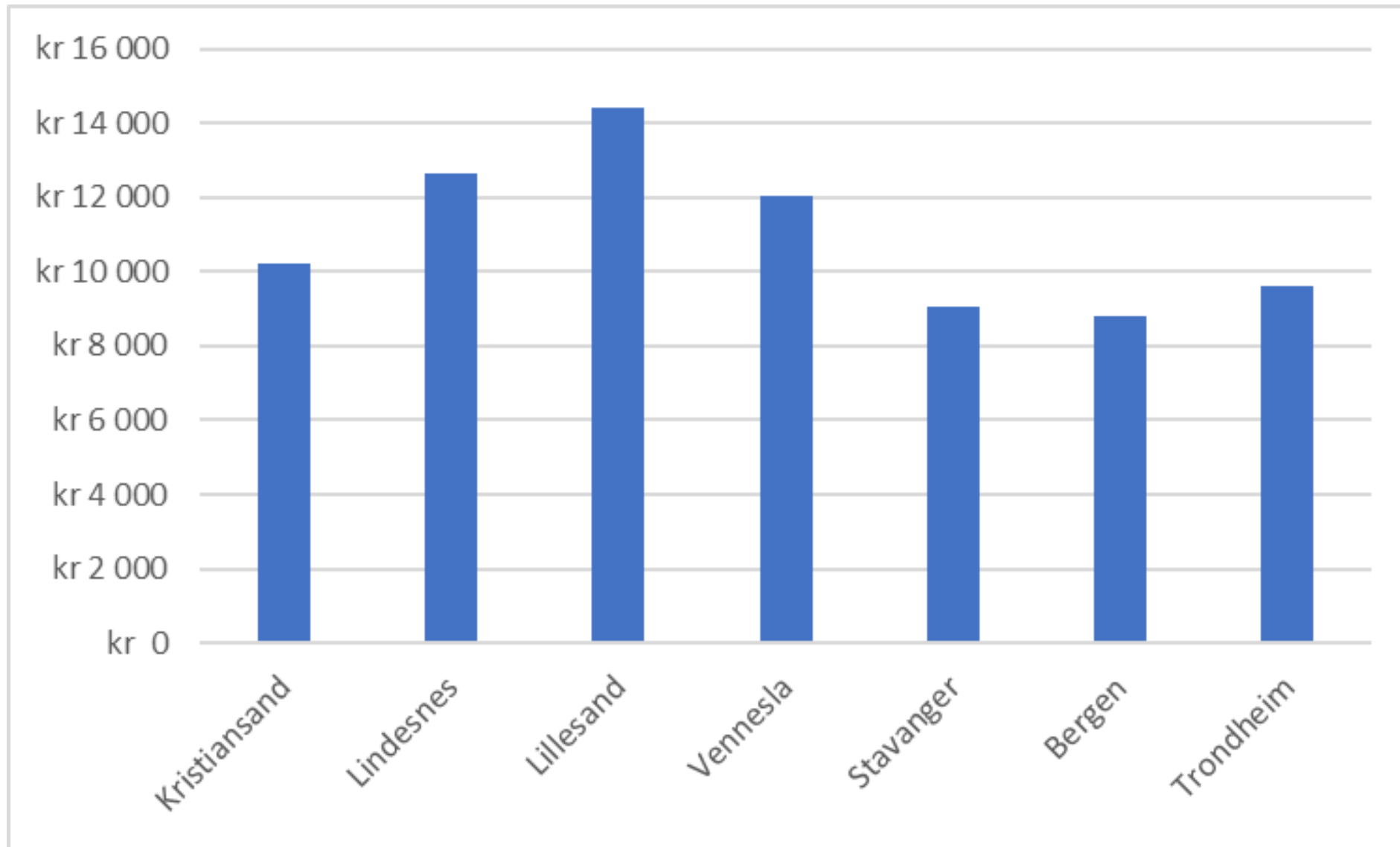

Kommunale avgifter 2024 for bolig på 120m²

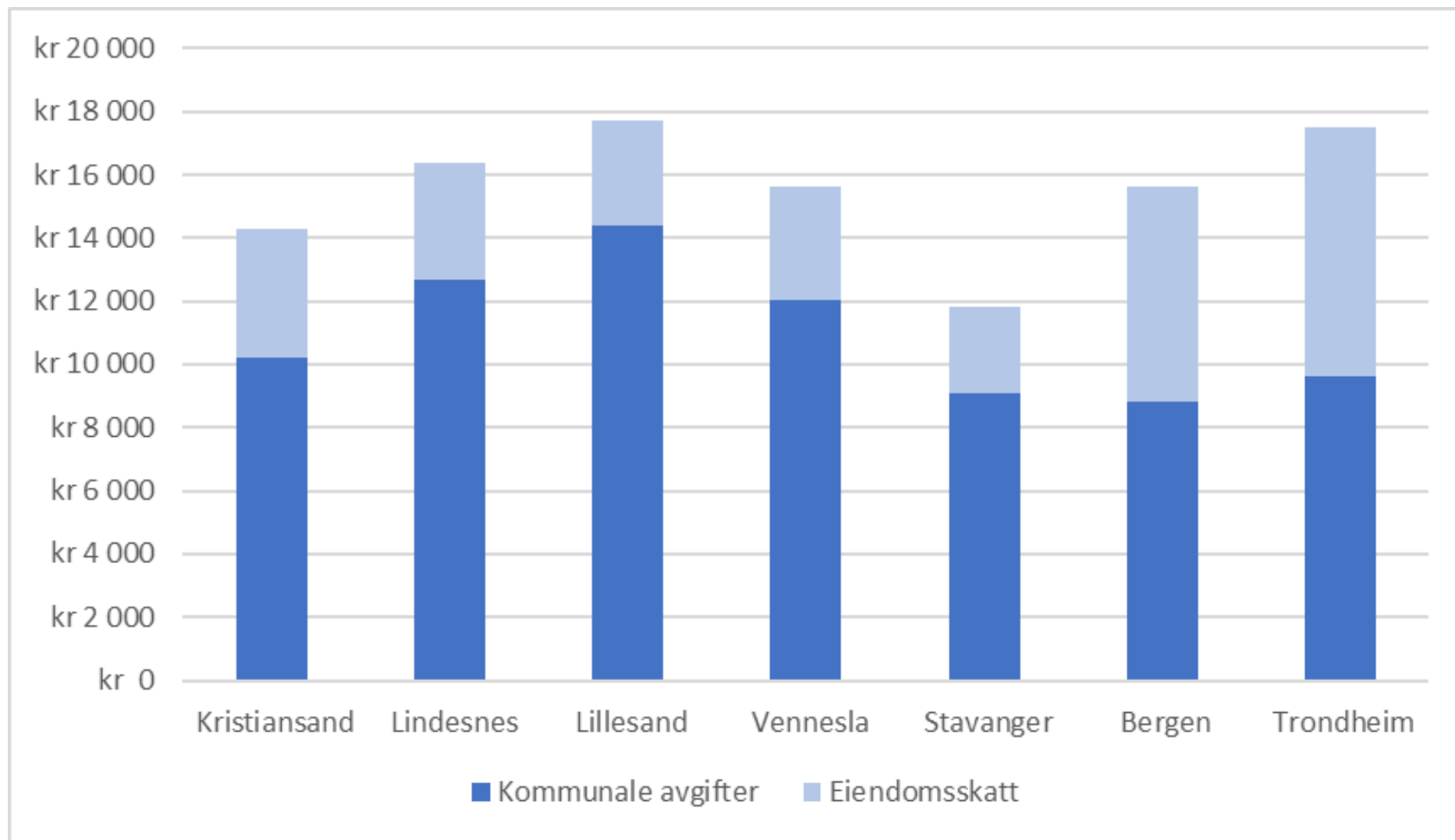
	2023	2024	Endring i kr	Endring i %
Vann	2 665	3 323	658	24,69 %
Avløp	5 800	6 770	970	16,73 %
Renovasjon	3 925	4 396	471	12,00 %
Feiing	304	330	26	8,55 %
Sum kommunale avgifter	12 694	14 819	2125	16,74 %

Med MVA

Kommunale avgifter 2023

Kommunale avgifter og eiendomsskatt i 2023 – sammenligning med andre kommuner

Økt satsing på vedlikehold formålsbygg

Nye bygg 2020-2023

- Kringsjø skole og flerbrukshall*
- Mosby oppvekstsenter*
- Sygna kultursenter
- Knuden kulturskole
- Søgne skole og idrettssenter*
- Strømmehaven (dagsenter og sonekontor)
- Greipstadhallen

Planlagte bygg 2024-2027

- Wilds minne skole og flerbrukshall* (2024)
- Omsorgssenter øst (Randesund)* (2027)
- Ny skole Lauvåsen (2027)
- To nødboliger (2024)
- Fergefjellet barnehage* (2024)
- Utvidelse Vågsbygd skole (2024)

For bygg som er ferdigstilt i perioden 2020-2023 er det avsatt årlige bevilgninger til vedlikehold slik at byggene kan holdes i Tilstandsgrad 1 i byggets levetid.

I 2024 er vedlikeholdsbudsjettet økt med **10,8 mill. kr** i forhold til 2020.

Byggekategori	Areal A-bygg	Areal B-bygg	Sum	Andel A-bygg
130 administrasjonslokaler	18 040	15 404	33 444	54 %
221 barnehagelokaler og skyss	11 843	20 526	32 369	37 %
222 skolelokaler	106 905	111 029	217 934	49 %
261 institusjonslokaler	31 180	55 503	86 683	36 %
381 idrettsbygg- og idrettsanlegg	24 377	61 969	86 346	28 %
386 kommunale kulturbygg	12 587	30 664	43 251	29 %
Sum	204 931	295 095	500 026	41 %

Arealfordeling formålsbygg pr. oktober 2023.

Andelen A-bygg øker etter hvert som det gjøres nye investeringer.

Det er avsatt ytterligere **8 mill. kr** til vedlikehold i 2027 som følge av nye bygg som er planlagt ferdigstilt i perioden.

*Erstatter tidligere b-bygg hvor det ikke var midler til vedlikehold

Vedlikehold kommunale boliger

Kommunedirektøren foreslår i økonomiplanen for 2024-2027 å øke rammene til vedlikehold permanent med 12,3 mill. kr.

Dette erstatter midlertidige bevilgninger i 2022 og 2023 slik at vedlikeholdsnivået opprettholdes på omtrent samme nivå.

Brukes i stor grad til istandsetting mellom leieforhold og akutte hendelser. Lite rom for planlagt vedlikehold

40 % av boligene eies av stiftelser. Det skal søkes om opphevelse, men ikke før ny organisering av boligforvaltningen er avklart.

År	Vedlikehold, beløp i 1000	Antall boliger	Vedlikehold pr bolig i kr
2024	31 745	2030	15 638
2023	32 539	2033	16 005
2022	36 917	2052	17 991
2021	27 402	2027	13 519
2020	22 413	2088	10 734

Alle tall prisjustert til 2024.

Boliger fordelt på eier	
Kristiansand kommune	1233
Kristiansand boligstiftelse	554
Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger	245
Kongens senter	50
Sum	2082

Geografisk fordeling kommunale utleieboliger

For habilitering: 280

For rus/ psyk: 207

For vanskeligstilte: 659

Fysisk tilrettelagt: 717

Omsorg for eldre: 219

Investeringsprosjekter

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Brutto prosjektutgift	Økonomiplan				Sum
		2024	2025	2026	2027	2024-2027
Investeringer - bolig						
EIE – 6 bemannede boliger habilitering Langenesåsen	70 000	40 000	0	0	0	40 000
EIE – 6 bemannede boliger psykisk helse Dvergsnesveien	72 063	62 500	0	0	0	62 500
EIE – 6 bemannede boliger rusfeltet – småhusmodell	68 707	0	0	5 000	63 563	68 563
EIE- 10 enkeltstående utleieboliger	49 501	16 737	0	0	0	16 737
EIE- 6 bemannede boliger habilitering Harald Gilles vei	53 920	4 424	0	0	0	4 424
EIE- Oppgradering personalfasiliteter boliger	12 300	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
EIE- To nødboliger	11 393	8 393	0	0	0	8 393
Bolig - Kjøp og oppgradering kommunale boliger	53 850	18 165	14 403	10 641	10 641	53 850
Bolig - Rehabilitering kommunale boliger		3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Salg av kommunale boliger		-28 500	-24 700	-20 900	-20 900	-95 000

Det er en satsning på nye tilpassede boliger i økonomiplanperioden. Totalt er det foreslått bevilgninger på 270 mill. kr i perioden til bygging av nye boliger, kjøp og oppgradering og rehabilitering av eksisterende boliger.

I perioden er det forventet salgsinntekter ved salg kommunale boliger som er vedtatt solgt, med tilsammen 95 mill. kr.

By- og stedsutvikling, investering

- Energiprogram og ENØK tiltak (92 mill. kr) (primært til solceller på tak kombinert med batteribank) 16 mill. kr i reduserte strømkostnader
- Trygge skoleveier (2 mill. kr)
- Badeanlegg Silokaia (3 mill. kr)
- Årlig utbedring av dammer 54,5 mill. kr perioden (22,5 mill. kr er ubrukte midler flyttet til 2027 fra tidligere år)
- Kjøp av transportmidler og maskiner 125 mill. kr i perioden
 - 37 mill. kr er til personbiler (elbiler)
 - 88 mill. kr til biler og maskiner til bruk i produksjonen
- Ladestasjoner 13 mill. kr i perioden hvorav 8 mill. kr er ladestasjoner til publikum.
- Bevilgning gatelys – LED lys (16,2 mill. kr i perioden)
- Domkirkens menighetshus (kostnad 38,7 mill. kr, oppstart i 2027 med 5 mill. kr)

By- og stedsutvikling, investering

- Ny bro over Søgneelva ved Monan 2027 (3,5 mill. kr)
- Bydelsfond 2,5 mill. kr i 2024 og i 2025
- Turstier og løyper (6 mill. kr)
- Gatebruksplanen bilfrie soner (9,5 mill. kr)
- Brannsikring kommunale bygg (9,5 mill. kr)
- Utskifting av heiser (13 mill. kr)
- Radontiltak (8 mill. kr)
- Småbåthavner (16 mill. kr)
- Salg av utleieboliger, boligstrategiske prosjekter, fast eiendom og utbyggingsområder (288 mill. kr).
Kostnadssiden er på 46 mill. kr

Investeringer By- og stedsutvikling 2024-2027: 598 mill. kr ekskl. selvkostområdet.

By- og stedsutvikling, investering vann og avløp

- Arbeidsplanene på vann er på 216 mill. kr i perioden
- Arbeidsplanene avløp er på 308 mill. kr i perioden
- Rehabilitering av ledningsnett i Kvadraturen har en beregnet totalkostnad på 530 mill. kr, 100 mill. kr i perioden
- Nytt renseanlegg Søgne og Songdalen (410 mill. kr). Inkl. kapasitetsøkning Rosse vann (48 mill. kr)
- Reservevannforsyning øst for byen der ledningsnett koster 800 mill. kr, 130 mill. kr i perioden.
- Vannbehandlingsanlegg Grimevann i samarbeid med Lillesand kommune (300 mill. kr)

Investeringer By- og stedsutvikling, selvkostområdet 2024-2027: 1,9 milliarder kr

Kommunale aksjeselskap og foretak

Å Energi AS

Kristiansand kommune eier 6,1 prosent av aksjene i fusjonert selskap. Det er innarbeidet et utbytte på 94,1 mill. kr i 2024, 110 mill. kr i 2025 og 65 mill. kr fra og med 2026.

Avfall Sør AS

Kristiansand kommune eier 87,9 prosent av selskapet. Det er i økonomiplanperioden lagt til grunn et årlig utbytte på 3,1 mill. kr fra 2024.

Kristiansand Kino AS

Det er lagt til grunn utbytte på 3,5 mill. kr i årlig årene 2024-25. Salg av eiendommen vil medføre redusert utbytte fra 2026 (1,5 mill. kr).

Kristiansand Næringssselskap AS

Basert på vurderinger fra selskapet er det lagt til grunn et utbytte på 37,7 mill. kr i 2024, 15 mill. kr i 2025 og 10 mill. kr fra 2026.

Kristiansand Havn KF

Det er innarbeidet utbytte på 18 mill. kr i 2024. Det er ikke innarbeidet utbytte fra 2025.

Kritiske forhold

- Økonomiske rammebetingelser fra staten
 - Vekstanslag for frie inntekter
 - Innstramming i statlige ordninger
 - Behandling av Inntektssystemutvalgets forslag
 - Endringer i beskatning av energisektoren.
- Tilpasninger av tjenestetilbudet
- Stort mottak av flyktninger
- Økende press som følge av befolkningsøkning og endring i befolkningssammensetning
- Lavt vedlikeholdsbudsjett og betydelig etterslep
- Vinterdrift
- Stigende rente i 2024 og stor usikkerhet fremover.
- Avkastningen på energiverksfondet
- Pensjonskostnader og premieavvik

Denne grafen har ikke vært så høy siden før finanskrisen

Det er all grunn til å betrakte utviklingen med ærefrykt, ifølge investeringsdirektør Pål Ringholm. – Det er et land som begynner på N med det mest forgjeldede folket i verden, sier han.

2 MIN | PUBLISERT: 30.09.23 – 10.28 | OPPDATERT: 19 DAGER SIDEN

Ifølge investeringsdirektør Pål Ringholm må vi tilbake til den franske revolusjonen for å finne en tilsvarende relativ økning i den amerikanske tiåringen som vi har sett siden bunnen i 2020. (Foto: Macrobond)

Dagens Næringsliv 30.9.23

Renten på amerikanske statsobligasjoner med ti års løpetid, ofte omtalt som tiåringen, har de siste dagene steget til høyeste nivå siden 2007 – før finanskrisen skyllet over verden. Ikke bare har den steget høyt. Den har også steget veldig raskt.

Kristiansand
kommune

Økonomiplan 2024-2027

Kommunedirektørens forslag

Foto: Kjell Inge Søreide

Kommunens tjenesteområder

- [Organisasjon](#) →
- [Økonomi](#) →
- [Samhandling og innovasjon](#) →
- [Oppvekst](#) →
- [Helse og mestring](#) →
- [Kultur og innbyggerdialog](#) →
- [By- og stedsutvikling](#) →
- [Utenomsektorielt](#) →

Introduksjon

Kommunedirektørens innledning →

[Hovedlinjer i økonomiplanen](#) →

Sentrale kapitler

[Hovedoversikter](#) →

- [Det kommunale styringssystemet](#) →
- [Samfunnsutvikling](#) →
- [Sterkere sammen - oppfølging av kommuneplanen](#) →
- [Forutsetninger for å lykkes](#) →
- [Klimabudsjett](#) →

Utvid for flere sentrale kapitler (↕)

Politikermoduleen i Framsikt

- Spørsmål til kommunedirektørens forslag til økonomiplan skal stilles og besvares i Framsikt.
- Spørsmål med svar blir også offentliggjort for de andre partiene.
- Funksjonalitet knyttet til å utarbeide alternative budsjettforslag finnes i samme system.
- Det sendes ut egen informasjon til gruppelederene om dette tirsdag 31. oktober, og det blir åpent for å stille spørsmål samme dag.
- Ved spørsmål kontakt Iselin Kanestrøm, iselin.kanestrom@kristiansand.kommune.no

Spørsmål og svar 2024

Kristiansand

Vis oversikt

Det er nå stengt for å stille spørsmål

Spørsmål og svar Vis Alle Status Alle Kolonneoppsett Eksporter

ID	Tema	Spørsmål	Spørsmålsstiller	Partinavn	Dato opprettet	Status	Svar	Frist for svar	Publisert
----	------	----------	------------------	-----------	----------------	--------	------	----------------	-----------

Eksempel

Meny Fransikt 🔔 💬 👤 ?

Spørsmål og svar

Kristiansand

2023

Vis oversikt

Det er nå stengt for å stille spørsmål

ID	Tema	Spørsmål	Spørsmålsstiller	Partinavn	Dato opprettet	Status	Svar	Frist for svar	Publisert
2023-64	Eiendomsskatt	Eiendomsskatt	Andreas Landmark	SV	28.11.2022	Publisert	Ved å bruke samme beregninger som brukes i KOSTRA rapporteringen utgjør endringen 185 kr per år i utskrevet eiendomsskatt. Beregningen baserer seg på ...	30.11.2022	30.11.2022
2023-63	Kultur og innbyggerdialog	Avsetning toppidrettsanlegg Gimle	Marte Rostvåg Ulltveit-Moe	MDG	28.11.2022	Publisert	Det ligger inne 5 mill. kr til "avsetning nytt idrettsanlegg på Gimle i 2026 i kommunedirektørens ordinære forslag til økonomiplan for 2023-2026 (se s...	30.11.2022	30.11.2022
2023-62	Økonomiområdet	Økonomiområdet	Reidar Heivoll	SP	28.11.2022	Publisert	Vi har ikke kjøpt konsulenttenester i større grad og heller ikke tatt inn vikar. Sykefravær og vakant stilling har i hovedsak medført mindre kapasite...	29.11.2022	30.11.2022
2023-61	Samhandling og innovasjon	Flere i arbeid	Stian Storbukås	FrP	28.11.2022	Publisert	I henhold til bystyrets føringer er det forutsatt at programmet avsluttes ved utgangen av 2025. Det er bakgrunnen for at det ikke er lagt inn finansie...	30.11.2022	06.12.2022

Spørsmål ID: 2023-64

Spørsmål - Andreas Landmark, SV 28.11.2022

Emne Eiendomsskatt

Finnes det tall på hvor mye 0.1 promille i økt eiendomsskatt gir i økte utgifter for en gjennomsnittlig husstand?

Svar fra kommunedirektøren 29.11.2022

Ved å bruke samme beregninger som brukes i KOSTRA rapporteringen utgjør endringen 185 kr per år i utskrevet eiendomsskatt. Beregningen baserer seg på en 120 kvm bolig og en kvadratmeterpris på 22 000 kr.

Hva ligger kommunens hjemmeside?

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2024-2027 nettside (Framsikt)
- Dokumentet (pdf)
- Presentasjon
- Saksframstilling (når den sendes ut)
- Forslag til betalingssetter 2024 ligger i eget kapittel i Framsikt
- Oversikt over de fleste tilskudd til frivillige org. m.m. i eget kapittel i Framsikt
- Forslag til barnehagebehovsplan 2024-2033
- Skolebehovsplan del 1 tilstandsoversikt
- Kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde (lenke til Framsikt)
- Lenke til sammenligninger med andre kommuner (ASSS)
- Lenke til Kommuneplanens samfunnsdel «Sterkere Sammen»

Stortingets behandling av Statsbudsjettet

- Stortingets finanskomite avgir innstilling om budsjetttrammene 27. november
- Budsjettet vedtas endelig i Stortinget i plenum 4. desember.

Kristiansand
kommune

Telefon 38 07 50 00
post@kristiansand.kommune.no
Kristiansand.kommune.no